

1. PRESENTACIÓ DEL PROJECTE

Aquest Treball de Fi de Grau consisteix en un documental que dona a conèixer una alternativa de vida dins de les societats urbanes actuals. Més concretament, apropa la realitat de dos grups de persones que viuen en comunitat a Catalunya. Està produït amb l'objectiu de que pugui interessar a un públic ampli dins la societat catalana. Tot i això, es té en compte que pot ser més adient per totes aquelles persones que tinguin interessos de sostenibilitat, d'ecologia o d'assentaments comunitaris actuals a Catalunya.

La inspiració sorgeix de la meua visita al Valle de la Luna, un paratge natural del nord de Sardenya. Aquest acull gent de diversos llocs del món que, a temporades, fuig de la societat moderna per establir-se en aquest bonic indret on el materialisme, la contaminació o el rastre de les societats modernes es dilueix. A partir d'aquest descobriment, vaig encuriosir-me per la vida en comunitat i vaig preguntar-me si a Catalunya hi hauria assentaments d'aquest tipus que s'allunyessin de les característiques de les societats modernes i que desenvolupessin un model d'habitatge, econòmic, social i ecològic propi.

Per tal de dur a terme aquest projecte audiovisual ha estat imprescindible fer una investigació prèvia sobre els diferents models de vida en comunitat que es desenvolupen a Catalunya. Aquesta preproducció ha partit inicialment de l'ecovila, definida com “una comunitat intencional o tradicional que està conscientment dissenyada a través de la propietat local, de processos participatius per regenerar els entorns socials i naturals”¹ i que, integra les quatre dimensions de la sostenibilitat, és a dir, l'ecològica, l'econòmica, la social i la cultural.

A partir d'aquesta investigació prèvia a la producció del documental, he pogut comprovar que no hi ha ecoviles actualment dins del territori català, tot i que, si n'hi havia existit anys enrere. És per això, que seguint amb l'afany inicial de mostrar el dia a dia, les virtuts i les mancances de grups que visquessin en comunitat a Catalunya, el projecte ha requerit d'una investigació molt més ampla per tal de trobar altres tipus de comunitats.

¹ GLOBAL ECOVILLAGE NETWORK EUROPE. What is an Ecovillage?. Definitions [apartat de la pàgina web de GEN Europe]. [Data de consulta: 3 de març de 2015]. < <http://gen-europe.org/ecovillages/about-ecovillages/index.htm>>

La falta d'ecoviles, lluny de ser un infortuni és un avantatge, perquè investigant a fons, he pogut observar el teixit heterogeni que conformen les comunitats intencionals del territori català. Aquesta diversitat s'observa en l'existència de moviments okupes, els projectes de pobles o ciutats en transició, les cooperatives integrals catalanes i d'altres projectes de vida en comunitat, que es formen en zones rurals i que, sense estar reconeguts dins d'aquestes tipologies, són els que més s'aproximen als models desenvolupats per les ecoviles. Aquests projectes de vida en comunitat a Catalunya, a l'hora desenvolupen models únics, però tot i els aspectes que puguin diferenciar-los, duen a terme una ideologia encarada a la cura de la terra i de les persones.

Les dues comunitats que s'adeqüen més per a la realització del documental són Cal Cases, assentada a Santa Maria d'Oló i La Casa dels Llacs, a Breda. Aquestes comunitats viuen una existència que concorda amb les quatre dimensions proposades per les ecoviles. No obstant, depenent de cada comunitat, i sobretot dels interessos perseguits per els seus membres i la seva filosofia de vida, es recalquen més unes dimensions o unes altres i es combinen amb objectius específics de les comunitats.

Cal Cases és un projecte comunitari format per diverses famílies, que sumen una trentena de persones. Desenvolupen un model comunitari curiós a Catalunya degut al volum de persones que hi viuen. El grup ha variat poc des dels seus inicis, ja que sorgeix de l'afinitat compartida per aquestes persones arrel de coincidir en un ateneu polític barceloní. S'autogestionen a partir de la propietat compartida de l'habitatge, de la presa de decisions mitjançant el consens i de les comissions per dur a terme tasques de diversos tipus, com la cura de l'hort o la neteja de la casa. Utilitzen també l'economia compartida per al sosteniment de la finca a partir del conreu d'aliments per al consum o destinats a l'intercanvi amb la participació en xarxes d'intercanvi o de moneda pròpia, entre d'altres aspectes.

La Casa dels Llacs és un projecte que sorgeix de l'interès d'una parella de terapeutes amb la ideologia de viure i veure créixer els seus fills en un entorn allunyat dels hàbits i el ritme de vida urbà. Els membres de la comunitat han anat variant. El grup ha arribat a estar format per cinc famílies, però actualment són dues parelles i cinc nens, als quals se li sumen dos nens de cases d'acollida, només a temporades. Aquesta comunitat té unes connotacions molt més encarades al terreny de la pedagogia i les teràpies naturals, a diferència de Cal Cases, que té un sentit més polític. Una part important de la finca es dedica a la rebuda de grups que desenvolupen activitats i tallers diversos. Aquesta comunitat no és autosuficient i ha de fer front a un lloguer molt alt, que es supera amb

la unió dels diners extrets dels treballs que desenvolupen els seus membres a fora de la finca i de les aportacions dels grups visitants. Tot i això, aquesta comunitat disposa d'un hort i d'animals que els ajuden a crear productes ecològics pel consum propi i l'intercanvi.

Aquestes dues comunitats són els projectes més semblants a una ecovila que hi ha a Catalunya actualment. És per aquesta raó que en el documental exposaré aquestes dues propostes de vida en comunitat, ja que encaixen amb les quatre dimensions proposades per les ecoviles i són les més originals i atractives, com també, les més obertes amb el públic.

2. JUSTIFICACIÓ DEL PROJECTE

Desenvolupar un projecte audiovisual sobre aquests models de vida és oferir una finestra a tots aquells que, d'una forma crítica, volen entendre altres realitats. Ofereix la possibilitat de veure com un grup d'individus, que viuen en situacions i costums diversos i d'edats tan divergents, ha decidit agrupar-se per formar un espai on viure amb uns valors diferenciats i dins d'una comunitat que comparteix espais i hàbits. El coneixement d'aquestes hauria de ser imprescindible en el moment que vivim perquè són una forma alternativa de viure més estretament amb el medi ambient, reduint la petjada ecològica i creant noves pràctiques i relacions humanes més profundes i cohesionades. És aquest el motiu que em mou a realitzar un documental que divulgui aquests tipus de vida. Com va dir l'antropòloga pionera Margaret Mead: “No dubteu mai que un grup reduït de ciutadans compromesos i reflexius no pugui canviar el món. De fet, és l'única manera per la qual es pot aconseguir”².

L'elaboració d'un documental sobre aquesta temàtica sorgeix per omplir un buit existent en els continguts audiovisuals i informatius catalans. Espanya i el territori català van començar a desenvolupar els projectes de vida en comunitat molt més tardanament que en altres zones europees. Aquest fet cronològic marca també el volum de continguts audiovisuals que es divulguen i que ens informen i apropen a aquestes formes de vida allunyades del sistema capitalista de les societats actuals. És per això

² UNESCOCAT, Centre UNESCO de Catalunya (2010). “Les ecoviles”. Youth Edition of State of the World 2010: Transforming Cultures: From Consumerism to Sustainability in four languages (Pàg.7).

que un documental que mostri el dia a dia de dues comunitats intencionals catalanes esdevé una obra original i inèdita dins del context audiovisual català.

A través d'Internet es pot accedir a un contingut bastant ampli de produccions audiovisuals fetes per particulars o pels propis membres de les comunitats intencionals. També es poden contemplar produccions d'altres països i documentals de format més creatiu i artístic que tracten diversos tipus de comunitats intencionals.

Hi ha informació més oficial i d'altra més personal i, fins i tot, es pot accedir un canal de *Youtube* de la RIE, Red Ibérica de Ecoaldeas, on es difonen cròniques de trobades i d'activitats de diverses comunitats, reunions de membres de diversos projectes o, inclús, tallers audiovisuals que donen consells d'agricultura o instruccions per a realitzar bioconstruccions, entre d'altres.

El problema però, és la inexistència dels patrons que es segueixen durant la preproducció, la producció i la post-producció del contingut audiovisual periodístic, com per exemple, el contrast de fons a l'hora d'investigar, l'objectivitat a l'hora de mostrar el tema o inclús, la tècnica o els coneixements necessaris per a fer un producte audiovisual entretingut i divulgador a l'hora.

La decisió de fer un projecte audiovisual és clau per poder jutjar de forma objectiva aquest tipus de vida i perquè el telespectador pugui veure aquests assentaments, que estan ben a prop de la ciutat (a poc més d'una hora de Barcelona) i, a l'hora, ben lluny dels hàbits, tasques, treballs i valors desenvolupats a les societats urbanes. El documental mostra sense cap prejudici i amb una intenció purament objectiva, aquest models de vida a través de testimonis directes per a què el públic pugui formar les seves pròpies conclusions.

La justificació cabdal de la importància d'aquest projecte és l'estat actual en què està el nostre Planeta i la necessitat de divulgar nous models que siguin més sostenibles i curosos amb el medi ambient i més conseqüents amb el desenvolupament humà i els seus efectes. Una ecovila o una comunitat intencional respectuosa amb l'espai rural on es desenvolupa és el recull de l'experiència d'una alternativa de model de vida i un referent a l'hora de millorar com a societat, perquè sabent als reptes ecològics, econòmics i socials que ens enfrontem de cara al futur és necessari buscar referents. "Des de les ecoviles s'insisteix en que el principal problema al que han d'enfrontar-se els actuals assentaments humans no és la falta de sostenibilitat ecològica, de per sí

greu, sinó la falta de sostenibilitat social”. Per aconseguir-la cal que els membres de la comunitat aprenguin “a cooperar en la presa de decisions, a desenvolupar habilitats socials que afavoreixin la comunicació i previnguin l’aparició de conflictes. Per això es requereix formació, educació contínua, donar exemple”³ i aquest documental vol ser un petit gra de sorra en la divulgació d’aquest model de vida que mira més per la Terra i les persones, en comparació amb el sistema i els models de vida establerts en les societats urbanes.

Actualment estem en plena Era de la Sostenibilitat. Segons l’informe de l’Observatori de la Sostenibilitat a Espanya del 2014, en aquesta era caldrà aprendre dels errors i renovar les pràctiques humanes. Les comunitats intencionals que promouen un model de vida més coherent i ecològic seran claus per l’aprenentatge d’aquestes noves pràctiques però també és clau la divulgació a partir de documentals, articles, estudis o altres produccions periodístiques, ja que els mitjans són una eina molt potent per arribar a la població.

Un gran nombre d’experts, estudiosos sobre la sostenibilitat i el medi ambient i organismes oficials reconeixen que “les propostes ecològiques de les ecoviles resoldrien gran part dels problemes funcionals de la comunitat local. La contaminació del sòl i l’aigua per fertilitzants i altres productes químic s’evitaria amb la introducció de l’agricultura ecològica i amb la creació d’empreses verdes. La contaminació de l’aire (CO₂, sorolls) disminuiria amb un model urbà que relegués l’ús del cotxe a favor del transport públic, la bicicleta o el passeig. La necessitat d’energia es podria satisfer amb fonts renovables locals (salts d’aigua, biogàs, plaques solars, aerogeneradors, etc.). Altres problemes funcionals, com la falta d’ocupació, es podria solucionar amb la creació, amb finançament local, d’empreses solidaries que fessin ús dels recursos locals per servir a la comunitat. La introducció d’una moneda complementaria local, o regional, contribuiria també a fomentar el flux econòmic en l’interior de la comunitat evitant la pèrdua de capital”⁴.

En aquesta línia, el novembre de 2014 es va dur a terme la presentació de l’informe del IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change, ONU), “on s’afirma amb una

³ Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg. 8). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 22/03/2015]. < <http://www.selba.org/UlisesEscritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

⁴ Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg. 8). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 22/03/2015]. < <http://www.selba.org/UlisesEscritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

certesa del 95% que els humans són responsables d'un escalfament sense precedents de la Terra en les últimes dècades i que les temperatures globals continuaran augmentant si no s'hi oposen mesures concretes". A part, "s'hauran d'encarar altres reptes econòmics i socials que són crítics per la pròpia supervivència de la Humanitat com són el repartiment de la riquesa o les desigualtats socials. Per això serà necessari plantejar-se canvis obligats que hauran d'afrontar tant empreses i administracions com la pròpia ciutadania i on les normatives ambiental i econòmica relatives a la sostenibilitat hauran de jugar un paper molt actiu, determinant els rols i funcions de cada un dels actors implicats"⁵.

A Espanya, durant aquests últims anys, "torna a repuntar la dependència energètica del exterior, les emissions de CO₂ i disminueix el pes de les energies renovables"⁶. Tant aquest país com la Humanitat sencera haurà de replantejar els seus valors i passar a buscar solucions reals i no posant pegats, com es fa actualment.

La cura de la Terra i les persones, la coherència, la sostenibilitat i la cooperació, són elements clau que es divulguen en aquest documental mitjançant el visionat del dia a dia a la Casa dels Llacs i a Cal Cases.

Divulgar aquests models que promouen una alternativa social, cultural, legal, ecològica i formes d'economia menys lligades al sistema capitalista actual de les societats urbanes pot ajudar a originar una visió més crítica sobre el sistema i el context en que es viu i també pot cobrir una demanda informativa de persones que tenen problemes o reticències respecte a l'accés a l'habitatge amb el sistema legal català o espanyol actual. En diverses comunitats defensen que, arrel de la precarietat que ha causat la crisi, ha incrementat el nombre de persones que els demanen informació sobre els seus projectes i també ha crescut el nombre de voluntaris (*woofers*) que volen treballar dins de la comunitat a canvi de la seva acollida.

⁵ Prieto, Fernando; Alfonso, Carlos; Guadilla, Sara, i altres (2014). Sostenibilidad en España 2014. SOS 14 [informe en línia]. Asociación Observatorio de la Sostenibilidad. [Data de consulta: 23/3/2015].
<http://www.ecohabitar.org/wp-content/uploads/2015/01/Informe_SOS_Observatorio_Sostenibilidad_2014.pdf>

⁶ Prieto, Fernando; Alfonso, Carlos; Guadilla, Sara, i altres (2014). Sostenibilidad en España 2014. SOS 14 [informe en línia]. Asociación Observatorio de la Sostenibilidad. [Data de consulta: 23/3/2015].
<http://www.ecohabitar.org/wp-content/uploads/2015/01/Informe_SOS_Observatorio_Sostenibilidad_2014.pdf>

3. INVESTIGACIÓ I PREPRODUCCIÓ AUDIOVISUAL

3.1. LES ECOVILES

Per tal de poder fer una producció audiovisual rigorosa ha calgut prèviament realitzar una investigació sobre si a Catalunya s'hi desenvolupaven ecoviles i, si no era el cas, quin tipus de comunitats intencionals hi havia, entenent comunitat intencional com una “filosofia d'agrupació de persones que busquen l'habitat i el desenvolupament com un mitjà i no com un fi. Engloba tot el procés social de creació i el seu propi ecosistema, respectuós amb el caràcter individual de la persona”⁷.

En primer lloc, calia endinsar-se dins del concepte d'ecovila per conèixer les seves característiques, dur a terme la investigació de la preproducció i, a l'hora, per decidir quines i amb quins fins s'enregistrarien per la realització del documental. Era necessari conèixer els seus models i els seus trets característics per poder mostrar ecoviles catalanes representatives en el documental i no confondre-les amb d'altres tipus de comunitats intencionals existents a Catalunya.

No és fàcil tenir clar que és una ecovila perquè hi ha tantes definicions com gairebé experts del tema al món. “No obstant, totes elles tenen trets comuns que donen consistència al model. En la pràctica, cada projecte d'ecovila és diferent, doncs cada grup interpreta a la seva manera el que és viure en una ecovila”⁸. Per tant, es poden observar diversos tipus d'ecovila però, sobretot, diverses maneres de concebre-la.

Toni Lodeiro, és un apassionat del coneixement i la divulgació de pràctiques i estils de vida que siguin solidaris, respectin el medi ambient i promoguin models d'autogestió i d'autosuficiència. Lodeiro, en el seu llibre *Consumir menos, vivir mejor. Ideas prácticas para un consumo más consciente*, exposa que, en quant a la situació mundial

⁷ Creativistas. (23 de juny de 2013). Ecoaldea Los Portales: de la comunidad internacional a la idealitzada. Estudio del caso del currículo concebido y diseñado por GEESE (Global Ecovillage Educators for a Sustainable Earth) para diseño de ecoaldeas. [Article en línia]. [Data de consulta: 10/4/2015]. <<http://www.creativistas.com/2013/06/ecoaldea-los-portales-de-la-comunidad.html>>

⁸ Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg. 1). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 16/03/2015]. <<http://www.selba.org/UlisesEscritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

i a la de les xarxes d'ecoviles “és difícil saber quantes ecoviles hi ha i delimitar amb exactitud què és i què no és una ecovila”⁹. Afegeix que, “en qualsevol cas, el moviment va agafant força, com demostren exemples d'ecoviles patrocinades per organismes com la UNESCO o el fet de que el Govern de Senegal hagi adoptat aquest model de desenvolupament rural i hagi rebut un fons especial de les Nacions Unides”¹⁰.

Segons la UNESCO hi ha dos tipus d'ecoviles diferents: “Als països industrialitzats, es tracta de comunitats que les persones han creat intencionadament al voltant de valors i objectius concrets, donant prioritat a la sostenibilitat. Als països en via de desenvolupament, es tracta de pobles que sempre han estat sostenibles i que intenten mantenir els seus valors tradicionals i els seus trets culturals distintius i recuperar un major control dels seus destins econòmics davant les pressions de la globalització econòmica”¹¹.

Una de les raons per les quals és tant difícil aclarir els dubtes de què és i què no és realment una ecovila és la demora en la creació d'un organisme oficial que enllaci totes les ecoviles existents, difongui les característiques bàsiques de la seva realitat, els valors de la seva existència i els recursos per permetre l'accés a una informació oficial i fiable.

La Xarxa Global d'Ecoviles, GEN, sorgeix al 1995 a l'ecovila Findhorn, un referent pioner situat a Escòcia. Allà es va dur a terme una trobada de 400 persones vingudes de 40 països diversos. En aquell moment, “es va decidir donar forma legal a la Xarxa Global d'Ecoviles i establir tres xarxes regionals que cobrissin geogràficament el globus”¹². Hi ha una xarxa europea anomenada GEN-Europe que, com les d'altres

⁹ Lodeiro, Toni. Consumir menos, vivir mejor. Ideas prácticas para un consumo más consciente. (Pàg. 134) Txalaparta. [Llibre en línia]. [Data de consulta: 16/03/2015]. <<http://ecocosas.com/wp-content/uploads/Biblioteca/general/consumir-menos-vivir-mejor.pdf>>

¹⁰ Lodeiro, Toni. Consumir menos, vivir mejor. Ideas prácticas para un consumo más consciente. (Pàg. 134) Txalaparta. [Llibre en línia]. [Data de consulta: 16/03/2015]. <<http://ecocosas.com/wp-content/uploads/Biblioteca/general/consumir-menos-vivir-mejor.pdf>>

¹¹ UNESCOCAT, Centre UNESCO de Catalunya (2010). “Les ecoviles”. Youth Edition of State of the World 2010: Transforming Cultures: From Consumerism to Sustainability in four languages (Pàg. 30).

¹² Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg.4). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 16/03/2015]. < <http://www.selba.org/UlisesEscritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

punts geogràfics, té com a missió principal “difondre el model de les ecoviles i col·laborar amb organismes internacionals com la ONU”¹³.

Alfonso Flaquer, membre del Consell de la GEN-Europe i membre de diverses iniciatives, una d’elles La Base, una ecovila que va existir a Catalunya durant deu anys però que actualment ja no existeix, és un expert sobre el tema. Ell creu que “viure en una ecovila significa portar una vida sostenible amb el planeta i les persones” i “cada ecovila és única i desenvolupa més una dimensió o una altra”. Ell també creu que és molt difícil acotar una definició única i clara per a l’estudi de les ecoviles perquè, al no haver-hi un model únic, hi ha diversos tipus de definicions adoptades arreu del món. Aquest fet ha estat crucial en les diverses fases d’elaboració del documental perquè ha calgut destinar més temps a la investigació del que en un primer moment s’havia calculat.

La GEN-Europe defineix l’ecovila com “Una comunitat intencional o tradicional que està conscientment dissenyada a través de la propietat local, de processos participatius per regenerar els entorns socials i naturals. Les 4 dimensions de la sostenibilitat (l’ecològica, l’econòmica, la social i la cultural) estan totes integrades en un enfocament holístic”¹⁴.

Flaquer, relaciona la dimensió econòmica amb elements com les xarxes de cooperativisme o els bancs ètics, entre d’altres. L’ecològica amb l’ús d’energies renovables, la bioconstrucció, la permacultura o d’altres modes d’aprofitament de recursos provinents del medi natural. La dimensió ideològica o social, entesa com el desenvolupament de la vida en comunitat i l’estructura de presa de decisions, i la dimensió cultural, entesa com a canvi de la visió del món i que es desplega amb activitats culturals, espirituals o didàctiques. Actualment la definició més actualitzada que proporcionen tant el senyor Flaquer com la GEN conclou en que per què existeixi

¹³ Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg.4). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 16/03/2015]. < <http://www.selba.org/UlisesEscritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

¹⁴ GLOBAL ECOVILLAGE NETWORK EUROPE. What is an Ecovillage?. Definitions [apartat de la pàgina web de GEN Europe]. [Data de consulta: 3 de març de 2015]. < <http://gen-europe.org/ecovillages/about-ecovillages/index.htm>>

una ecovila “ha d’haver, com a mínim, vuit persones que desenvolupin les quatre dimensions (ecològica, cultural, econòmica i social) durant dos anys”¹⁵.

Les ecoviles s’usen com “un model de referència per tota la comunitat local”¹⁶, és a dir, “un model que anima a algunes persones que viuen en petits pobles o en barris de grans ciutats a treballar en una direcció molt concreta, iniciant activitats i projectes que no només mostren una preocupació ecològica o social, sinó que pretenen posar en joc una nova manera d’entendre les relacions humanes i amb l’entorn, prioritzant uns altres valors, obtenint altres necessitats”¹⁷.

Mencionat prèviament, un dels altres organismes oficials és la RIE, la “Red Ibérica de Ecoaldeas”, que canalitza informació pràctica i de contacte sobre aquests tipus de models. La RIE va molt més enllà d’una base de dades on poder cercar ecoviles espanyoles o un fòrum d’usuaris perquè relaciona, connecta i apropa ecoviles, projectes en voluntat de creació i persones interessades en la temàtica de les ecoviles a la Península Ibérica. Els objectius d’aquesta xarxa són “l’intercanvi d’informació i de recursos entre els membres de la xarxa, altres persones o grups; la difusió del concepte d’ecovila i d’assentament sustentable; i facilitar l’apropament de les persones que, des de pobles i ciutats, desitgen apostar per aquestes formes de vida”. El problema que té la RIE és que no té la informació ben actualitzada i es mostren projectes com a ecoviles quan encara estan en fase de creació o d’altres que ja no estan en funcionament, fet que va dilatar infructíferament la investigació, portant-me en mes d’una ocasió a camins sense sortida.

Les ecoviles són un model que causa un munt de dubtes per la complexitat de la seva definició i anàlisi però a l’hora és un model, que pot ser precedent d’altres projectes o guspira d’un nou moviment social que aposti per la cura del medi ambient. Realment una ecovila és una font de coneixement partint de l’experiència humana en comunitat més que una explicació teòrica. Tot i això actualment “existeixen ecoviles en quasi tots els països del món, encara que en molts casos es tracta de projectes o iniciatives que

¹⁵ Entrevista amb Alfonso Flaquer, membre del Consell Europeu de la GEN i fundador del projecte la Base. (7/3/15).

¹⁶ Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg. 3). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 16/03/2015]. < <http://www.selba.org/ulisesescritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

¹⁷ Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg. 3). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 22/03/2015]. < <http://www.selba.org/ulisesescritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

estan donant els seus primers passos. És el cas del territori espanyol, on diversos grups de persones estan tractant de tirar endavant els seus projectes de vida sostenible, però sense que cap d'ells sigui realment un exemple complet i consolidat del que pot ser una ecovila”¹⁸.

El naixement de les ecoviles a Espanya es situa al 1980 amb la creació de l'ecovila Lakabe, una petita comunitat rural ubicada a la zona del nord de Navarra. Els seus integrants van repoblar un poble abandonat i van ser els predecessors d'altres ecoviles o alternatives similars en aquest Estat. Espanya, i més concretament Catalunya, es consideren regions que han adoptat més tard i amb menys arrelament aquests conceptes. Pel contrari, els exemples més impressionants d'aquest tipus d'iniciatives podrien ser “la xarxa Sardovaya amb 11.000 assentaments sostenibles a Sri Lanka, la ciutat universal Aurovill a la Índia, projectes de regeneració urbana com Christiana a Copenhaguen”¹⁹, entre d'altres. Als països del nord d'Europa es té una mirada més oberta i permissiva cap a aquests models perquè s'associa directament als beneficis mediambientals i socials que aporten a les societats actuals.

La part més important de la investigació prèvia al documental rau en aquesta radiografia dels diversos models d'assentaments comunitaris que realment es poden trobar a Catalunya. El resultat és que, encara que hi hagi un bon nombre de casos de comunitats intencionals, no hi ha cap ecovila actualment consolidada en el territori català. S'està en un moment de pont entre passat i futur: les ecoviles que havien existit fa aproximadament uns deu anys, La Base, fundada per Alfonso Flaquer, i Arcadia Kanawen, fundada per Jordi Orús, han desaparegut per motius socials com desavinances o la pèrdua de membres del grup. La fi d'Arcadia va coincidir amb la mort del principal fundador, que junt amb d'altres causes, va acabar significat l'ensorrament de la comunitat. Per altra banda, també hi havia hagut ecoviles menys oficials, com el cas d'Ecosalvia a l'Alt Penedès, o inclús projectes que existien però que mai s'havien donat a conèixer oficialment i que reunien les condicions per a ser una ecovila.

¹⁸ Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg. 4). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 22/03/2015]. <<http://www.selba.org/UlisesEscritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

¹⁹ Lodeiro, Toni. Consumir menos, vivir mejor. Ideas prácticas para un consumo más consciente. (Pàg. 134) Txalaparta. [Llibre en línia]. [Data de consulta: 16/03/2015]. <<http://ecocosas.com/wp-content/uploads/Biblioteca/general/consumir-menos-vivir-mejor.pdf>>

Actualment no hi ha cap ecovila en funcionament per motius socials i legals, que s'anotaran més endavant, però el que si existeix són projectes. Els projectes Olea, Can Cases, Verda Koro o Flor de la Vida, són tots ells diferents però tenen un objectiu comú: esdevenir una ecovila en un futur. Alguns desenvolupen un projecte més consolidat o d'altres menys, alguns més arquitectònic i d'altres més social, però totes elles no existeixen per motius legals, socials o econòmics.

3.2. RAONS LEGALS I SOCIALS DE LA MANCANÇA D'ECOVILES A CATALUNYA

Aquesta part de la investigació s'ha generat a partir de diverses entrevistes. La part legal es conforma a partir de l'entrevista amb Josep Armengol i Tatgé, Subdirector General de Planificació Territorial i Paisatge, de la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme, i es contrasta amb les aportacions extretes de l'entrevista amb Alfonso Flaquer, membre del Consell Europeu de la GEN. De les experiències relatades a les entrevistes amb membres de comunitats intencionals catalanes s'extreuen les principals raons socials, que dificulten l'existència d'ecoviles o d'altres comunitats rurals, que perdurin en el temps a Catalunya.

Segons la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme el sòl on es poden implementar nous assentaments urbans és el sòl no urbanitzable, entès com “aquells terrenys que el pla d'ordenació urbanística municipal considera necessaris per a garantir el creixement de la població i l'activació econòmica del territori”²⁰. Josep Armengol exposa que “si es compleixen els requisits legals, no hi ha cap impediment perquè un assentament urbà en sòl urbanitzable adopti la forma d'una ecovila”²¹, i remarca que cal que sempre es compleixi amb els requisits legals a l'hora de desenvolupar el projecte.

La dificultat resideix en que les ecoviles normalment es duen a terme en terrenys rurals, els usos dels quals no acostumen a ser urbanitzables. Tatgé creu que encara que es doni aquesta situació no hi ha impediments legals a l'hora de fer una ecovila perquè

²⁰ Urbaweb (2011). Classificació del sòl. [Article en línia]. [Data de consulta: 15/4/2015].
<<http://www.urbaweb.com/planejament/regim-del-sol/classificacio-del-sol.html>>

²¹ Entrevista amb Josep Armengol i Tatgé, Subdirector general de Planificació territorial i paisatge, Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme. (20/3/2015).

“en sòl no urbanitzable s’admet la reconstrucció i rehabilitació de masies i cases rurals prèviament incloses en un catàleg per a l’ús d’habitatge (i d’altres usos)”²², és a dir, que s’hauria d’assumir la tasca de reconstruir o rehabilitar masies, cases rurals o pobles abandonats si es vol crear un projecte comunitari en un ambient rural.

Molts membres de projectes comunitaris fan referència a altres zones d’Espanya o d’Europa on és molt més fàcil assentar-se en projectes comunitaris sense ser perseguits. Tatgé creu que “potser s’han desenvolupat amb els mateixos requisits que són exigibles aquí a Catalunya, o potser els requeriments que s’estableixen en altres indrets per implantacions en Sòl No Urbanitzable són menors”²³. Alfonso Flaquer explica que “a Catalunya, la nostra llei del sòl s’aplica amb molt més zel que en d’altres regions on hi ha més permissivitat. On hi ha més diner, més nivell de vida i riquesa, la gent comença a ser més zelosa del seu entorn i no facilita realitats alternatives que poden obrir les portes a possibles canvis del status quo”²⁴. Flaquer assegura que ell, membre de la GEN i la RIE, ha vist assentaments a altres latituds d’Espanya que a Catalunya no serien viables. Ho justifica mitjançant l’exemple de comunitats espanyoles que ja fa molts anys que perduren, com per exemple, Lakabe (Navarra), Los Portales (de Castilblanco de los Arroyos, Sevilla), Amalurra Bilbao (Bizcaia) o Matavenero (León), entre d’altres. El panorama també canvia quan es deixen enrere les fronteres espanyoles i el membre de la GEN opina que “òbviamment és molt més fàcil en el Nord d’Europa, on el fet d’ajuntar-se més de cent persones a conviure juntes és quelcom normal i inclús es recolza”²⁵.

En canvi, a Josep Armengol i Tatgé, Subdirector General de Planificació Territorial i Paisatge, no li consta que a Catalunya es posin impediments a aquests i creu que “és tant fàcil o tant difícil viure en comunitat com viure sol o en una estructura familiar

²² Entrevista amb Josep Armengol i Tatgé, Subdirector general de Planificació territorial i paisatge, Direcció General d’Ordenació del Territori i Urbanisme. (20/3/2015).

²³ Entrevista amb Josep Armengol i Tatgé, Subdirector general de Planificació territorial i paisatge, Direcció General d’Ordenació del Territori i Urbanisme. (20/3/2015).

²⁴ Entrevista amb Alfonso Flaquer, membre del Consell Europeu de la GEN i fundador del projecte la Base. (7/3/15).

²⁵ Entrevista amb Alfonso Flaquer, membre del Consell Europeu de la GEN i fundador del projecte la Base. (7/3/15).

tradicional”²⁶. Per contra, el senyor Flaquer sap que “hi ha hagut una gran quantitat d’iniciatives catalanes, nacionals i internacionals que s’han interessat en establir-se aquí, però totes s’han trobat amb la mateixa realitat: 100 persones només poden habitar un espai preparat i reconegut legalment com a habitable per cent persones. No es poden comprar 1.000.000 d’hectàrees de terreny qualificat com a rústic i iniciar un projecte col·lectiu. Tampoc es viable si el terreny, tot i considerar-se edificable, només disposa d’una sola ruïna de 200 m². No serveixen cabanyes, tendes ni *mobilhomes*”²⁷.

El més destacat en quant a les dificultats socials de viure en comunitat a Catalunya es desprèn de les entrevistes realitzades als membres d’ecoviles o d’altres comunitats intencionals rurals.

Les relacions humanes del dia a dia, compartint espais i hàbits, i la pèrdua de comoditats que suposa l’èxode del camp a la ciutat són molt rellevants a l’hora d’entendre la complexitat social a la qual fan front les persones que viuen en comunitats intencionals rurals. El primer pas del canvi és adaptar-se a un altre ritme i tipus de vida, que està menys lligat al materialisme però que aporta altres tipus de riquesa, relacionats amb el temps o l’entorn on es desenvolupen. Depenent del volum de la comunitat s’usen diferents modes d’organització. És a dir, les comunitats més grans acostumen a usar la presa de decisions mitjançant el consens i les assemblees per gestionar-ho i, en canvi, en d’altres més petites s’utilitza una organització molt més flexible perquè és més fàcil coincidir o posar-se d’acord. En les comunitats majors aquesta forma organitzativa dona resultat però a l’hora també pot molestar o, més aviat, desgastar als membres en segons quines ocasions de problemes de convivència.

Les disputes entre els membres de la comunitat acostumen a intensificar-se quan es tracten temes com la criança i l’educació dels fills dels diferents membres o famílies. Segons els membres d’aquestes comunitats és molt difícil saber on establir els límits pel que fa al comportament o als valors dels nens. Tot i això, les diverses comunitats coincideixen en pensar que, les possibles discussions que poden sorgir, els fan aprendre contínuament i els ensenyen a respectar i valorar altres punts de vista. La resolució de conflictes és un apartat molt important i diverses comunitats han estat guiades per la cooperativa Fil a l’Agulla, una cooperativa que dinamitza el tema de la solució de

²⁶ Entrevista amb Josep Armengol i Tatgé, Subdirector general de Planificació territorial i paisatge, Direcció General d’Ordenació del Territori i Urbanisme. (20/3/2015).

²⁷ Entrevista amb Alfonso Flaquer, membre del Consell Europeu de la GEN i fundador del projecte la Base. (7/3/15).

conflictes en diversos processos, i que permet treballar la part emocional de la convivència de la comunitat.

Ser un grup més gran o més petit de gent comporta, també, certs avantatges i inconvenients. En les comunitats majors és més fàcil dividir les tasques i fer que la finca pugui arribar a ser autosuficient, per exemple, amb la divisió de comissions que s'encarreguin de les tasques necessàries de la finca o la comunitat. En canvi, en les més petites, no hi ha tanta divisió de tasques, encara que siguin rotatives, i això fa que el treball a la finca sigui més exigent i l'autosuficiència molt menys factible, a no ser que sigui només una família qui hi visqui normalment i que s'esforci molt per crear els seus propis recursos.

Quan gaudeixes d'un tipus de vida així has de gestionar molts aspectes que no podries observar en un ambient de vida urbà; com poden ser la gestió dels seus canals d'informació o divulgació, el treball dins i fora de la finca, la dedicació a l'hort i els animals, la rehabilitació de l'espai on viuen o la cerca de grups per a fer tallers, per exemple; i estar pendent de tot això pot resultar també un motiu de desgast per les persones que integren la comunitat.

3.3. COMUNITATS INTENCIONALS CATALANES

Degut a que el procés de documentació conclou amb l'afirmació de que actualment no hi ha ecoviles a Catalunya, la preproducció del documental es reorienta cap a les comunitats intencionals catalanes que comparteixen el major nombre de característiques possibles amb el concepte d'ecovila.

Aquest canvi produeix també més demora en els terminis de preproducció i fa impossible poder produir i realitzar el documental dins del termini previst.

Les comunitats intencionals que coexisteixen actualment a Catalunya són el moviment okupa, les cooperatives integrals, els pobles o ciutats en transició i els assentaments de vida en comunitat en entorns rurals.

3.4. EL MOVIMENT OKUPA

L'arrel dels assentaments ocupes forma part d'un moviment social i polític que reivindica un altre model d'habitatge, on no es conceben els espais buits en desús i on es lluita contra el sistema capitalista i l'especulació immobiliària de tota mena. A Catalunya l'auge de les ocupacions es situa en l'èxode rural durant el 1960 i el 1970. Parlar dels okupes com un moviment també crea desacords entre els seus membres perquè s'homogeneïtzen les ocupacions i realment són experiències diverses que poden tenir moltes connotacions que les diferenciïn.

En aquest sentit, hi ha tants tipus d'ocupacions com caràcters diversos poden haver-hi al món i són les causes i els objectius d'aquestes les que realment marquen les diferències. Les ocupacions dutes a terme per la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca per donar un sostre a les famílies desnonades, els ateneus populars ocupats com Can Vies o l'ocupació duta a terme pel propi bé individual són mostra d'aquestes diferències.

El que comparteixen amb les ecoviles és la fugida del sistema convencional i la presa assembleària de decisions, en segons quins habitatges ocupats. És interessant veure com l'arrel d'aquest moviment sorgeix de l'èxode cap a les ciutats i, per contra, el moviment de les ecoviles retorna al camp per re-connectar amb la natura, la cura d'aquesta i de les persones i per viure amb altres ritmes i hàbits, lluny dels entorns urbans.

3.5 POBLES EN TRANSICIÓ

Per la seva part, els pobles o ciutats en transició són diversos moviments locals que reivindiquen una existència més coherent i sostenible, que resti els efectes que un dia es poden arribar a patir com a conseqüència d'una possible crisi global relacionada amb el petroli. La seva aposta és començar des de l'arrel: adonar-se'n de les possibilitats que té una comunitat local a l'hora de ser més autosuficients, de desprendre's de la dependència existent del petroli i de reduir la petjada ecològica. El procés que segueixen aquestes comunitats és molt més extens que en d'altres assentaments sustentables, perquè una de les seves característiques principals és que el procés duri de 15 a 20 anys perquè signifiqui una transició real cap a un altre model de vida.

L'existència d'aquests models catalans es pot veure en associacions o cooperatives com: Granollers en Transició, EsMigjornGran o Argelaguer en Transició, entre d'altres.

Els aspectes que més convergeixen amb les ecoviles responen als objectius que persegueixen de reduir la petjada ecològica adquirint una major coherència i l'autosuficiència. Respecte als aspectes socials, econòmics o culturals del model d'una ecovila es fan més notòries les diferències. Sobretot la llargada del procés cap a la idea de transició és un dels aspectes més diferents respecte dels models d'ecoviles existents a Catalunya.

3.6. COOPERATIVES INTEGRALS

La cooperativa integral, és una altra tipologia d'assentament comunitari que es desenvolupa a Catalunya. La Cooperativa Integral Catalana, CIC, és una xarxa territorial que uneix les diverses cooperatives integrals del territori català, a part d'una plataforma on trobar tota mena de recursos. La CIC defineix una cooperativa integral com “una eina per construir contrapoder des de la base, partint de l'autogestió, l'autoorganització i la democràcia directa, i que ens permet transitar de l'estat actual de dependència de les estructures del sistema, cap a un escenari de llibertat amb plena consciència, lliure d'autoritat, i on tothom pugui desenvolupar-se en igualtat de condicions i d'oportunitats”²⁸.

Per la CIC, és una proposta constructiva que pretén a partir de la desobediència i l'autogestió generalitzada “per reconstruir la societat des de baix (en tots els àmbits i de manera integral) i recuperar les relacions humanes afectives, de proximitat i basades en la confiança”²⁹.

Hi ha moltes cooperatives que coincideixen amb tasques o valors que aporten les ecoviles, però en aquestes últimes prevalen els reptes ecològics i en les cooperatives és més una associació per desenvolupar una alternativa política al sistema convencional.

²⁸ Cooperativa Integral Catalana. (2015). Què és la CIC? [Article en línia]. [Data de consulta: 5/3/2015].
<<http://cooperativa.cat/que-es-la-cic-2/>>

²⁹ Cooperativa Integral Catalana. (2015). Què és la CIC? [Article en línia]. [Data de consulta: 5/3/2015].
<<http://cooperativa.cat/que-es-la-cic-2/>>

Cala Fou, situada en el municipi de Cabrera d'Anoia, i Can Masdeu, al Parc de Collserola, són exemples de cooperatives integrals molt actives dins del teixit català. Cala Fou respon a “un espai cooperativista, pacífic i sostenible per al desenvolupament d'alternatives productives, tecnològiques i d'habitatges”³⁰. D'aquesta manera, Can Masdeu s'acostaria més que Cala Fou a una ecovila perquè potencia més la part ecològica. Aquesta cooperativa reivindica “la defensa agroecològica de Collserola i una gestió pública de la vall” ³¹ posant de relleu que fer un espai públic ha de servir per recuperar “espais i recursos sostrets a la lògica mercantil i autogestionats per la comunitat”³².

3.7. COMUNITATS INTENCIONALS D'ÀMBIT RURAL

“Hi ha molta gent, en el camp i les ciutats, que, sense anomenar-se ecovila, viu orientada pels mateixos principis”³³. La preproducció posa especial atenció a aquestes comunitats intencionals perquè són les que més s'assemblen a les ecoviles.

Aquests assentaments acostumen a compartir trets característics entre ells però a l'hora també mostren grans diferències perquè són patrons únics que formen comunitats segons els objectius, valors, mancances i aficions dels membres que els creen. “Si acceptem que som diferents i valorem la diversitat, les ecoviles (o qualsevol altra proposta de vida alternativa i sostenible) han de reflectir necessàriament les diferències existents”³⁴.

³⁰ Cala Fou (2015). Qui som [Article en línia]. [Data de consulta: 2/3/2015].
<<https://calafou.org/ca/content/qui-som>>

³¹ Vall de Can Masdeu (2015). Qui som [Article en línia]. [Data de consulta: 5/3/2015].
<<http://www.canmasdeu.net/quisom/>>

³² Vall de Can Masdeu (2015). Qui som [Article en línia]. [Data de consulta: 5/3/2015].
<<http://www.canmasdeu.net/quisom/>>

³³ Lodeiro, Toni. Consumir menos, vivir mejor. Ideas prácticas para un consumo más consciente. (Pàg. 134) Txalaparta. [Llibre en línia]. [Data de consulta: 16/03/2015]. <<http://ecocosas.com/wp-content/uploads/Biblioteca/general/consumir-menos-vivir-mejor.pdf>>

³⁴ Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg. 4). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 16/03/2015]. <<http://www.selba.org/UlisesEscritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

Deixant de banda la complexitat a l'hora de trobar assentaments d'aquest tipus a Internet, es troben diverses comunitats que encaixen més o menys amb l'ideal d'ecovila i que s'exposen a continuació:

El Fonoll, en primer lloc, és un poble naturista i nudista situat a Conca de Barberà, Tarragona. Es promociona com "l'únic poble naturista del país, un espai on es practica el nudisme d'una manera sana i respectant la natura"³⁵. Emili Vives, promotor del Fonoll, explica en un vídeo promocional la seva experiència de la següent forma: "això era un poble abandonat de feia 50 anys, de la postguerra, i l'hem reconstruït de mica en mica, i malgrat la persecució administrativa i totes les traves que hem tingut, doncs bé, jo ara crec que el tenim en condicions de que la gent el gaudeixi i la gent ho passi bé aquí". Hi ha una llista de més de 20 tipus de serveis gratuïts que ofereixen als visitants i amics que fan una estada dins de Fonoll. Per a Vives, "difondre el naturisme és difondre salut i llibertat"³⁶ i afegeix que, "el nudisme és una manera d'estar i el naturisme és una manera de ser. És una filosofia que el que busca és viure en harmonia amb la naturalesa"³⁷. El promotor explica que a nivell econòmic el Fonoll no és un gran negoci però que "a nivell humà és d'una riquesa impressionant, en quant al capital humà"³⁸. L'oferta d'allotjament és important, perquè es lloguen en total 44 habitatges, un alberg per 32 persones i també un espai d'acampada.

³⁵BolotDuarío. (30/11/2013). Vídeo-promocional de l'únic poble nudista de Catalunya; EL FONOLL. [vídeo en línia].

<https://www.youtube.com/watch?v=wHlhVut_g_I&oref=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DwHlhVut_g_I&has_verified=1>

³⁶ BolotDuarío. (30/11/2013). Vídeo-promocional de l'únic poble nudista de Catalunya; EL FONOLL. [vídeo en línia].

<https://www.youtube.com/watch?v=wHlhVut_g_I&oref=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DwHlhVut_g_I&has_verified=1>

³⁷ BolotDuarío. (30/11/2013). Vídeo-promocional de l'únic poble nudista de Catalunya; EL FONOLL. [vídeo en línia].

<https://www.youtube.com/watch?v=wHlhVut_g_I&oref=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DwHlhVut_g_I&has_verified=1>

³⁸ BolotDuarío. (30/11/2013). Vídeo-promocional de l'únic poble nudista de Catalunya; EL FONOLL. [vídeo en línia].

<https://www.youtube.com/watch?v=wHlhVut_g_I&oref=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DwHlhVut_g_I&has_verified=1>

Un exemple contraposat és el cas d'Ecosalvia, una finca autosuficient que es situa a l'Alt Penedès i que havia comptat amb d'altres membres en un temps passat. Ecosalvia ha esdevingut una finca a nivell familiar de 6 membres, més dues persones voluntàries que van a formar part de la finca i a ajudar-los i que, varien segons l'època de l'any. A la finca tenen places limitades per a voluntaris i desenvolupen tallers i activitats relacionades amb la natura per a grups diversos.

Els dos projectes que més s'acosten a l'ideal d'ecovila són Cal Cases i la Casa dels Llacs, diferenciats per les seves característiques però amb diversos trets comuns. Aquestes dues comunitats intencionals desenvolupen, en major o menor grau, objectius de camps molt diversos com ara l'ecològic, l'econòmic o el contingut relacionat amb la salut, entre d'altres.

Han estat les escollides per a la realització del documental perquè són les que tenen els models més complets, originals i diferenciats de la resta i perquè desenvolupen les quatre dimensions que persegueixen les ecoviles. Aquestes dimensions, com prèviament he anunciat, són l'ecològica, l'econòmica, la social i la cultural. La primera es pot observar amb el respecte a la natura i la cura de l'hort, per ficar un exemple clar. La segona, s'aprecia en actes com la participació en xarxes d'intercanvi, en bancs ètics o en l'aprofitament econòmic de la visita de grups que fan retirs a la finca. La dimensió cultural pot apreciar-se en les diferències dels valors que desenvolupen, la importància de l'entorn de la criança o les teràpies no convencionals que desenvolupen, entre d'altres, mentre que la dimensió social és la que es duu a terme amb l'ús de l'assemblea, la presa de decisions mitjançant el consens o altres processos que permeten i faciliten la convivència en comunitat.

També és interessant fer un documental d'aquestes dues comunitats perquè mostren molt bé les diferències que poden haver-hi en models, depenent del volum de membres i de les seves aficions (política o terapèutica, en aquets casos).

3.9. CAL CASES

La comunitat intencional de Cal Cases està formada per “dones, homes, nens i nenes de procedència urbana principalment, preocupats per trobar una alternativa de vida diferent a l'actual model individualista i consumista, on predominin els valors cooperatius, solidaris i ètics”³⁹.

El grup que forma la comunitat de Cal Cases sorgeix de l'ateneu polític Rosa del Foc, al barri barceloní de Gràcia. Allà coincideixen, fa 15 anys aproximadament, tot un grup de gent que s'avé i comparteix diversos moviments socials i polítics i que volen anar més enllà amb el seu activisme polític, actuant d'una manera més coherent amb els seus ideals. Abans de crear la comunitat coincidien en cooperatives de consum, processos d'activisme polític, cursos de teatre... i, a partir de compartir espais, interessos i objectius, es crea un bon vincle afectiu entre els membres del grup.

Al 2004 comencen a desenvolupar la idea de viure en comunitat i durant tres anys, amb el grup ja constituït, comencen a localitzar un espai on assentar-se i, a l'hora, també observen diferents models de projectes de vida en comunitat per nodrir-se de coneixement abans de crear el seu propi model de projecte.

Cal Cases es formalitza al 2007, amb l'arribada a l'espai de Santa Maria d'Oló, on ara hi viuen amb un model d'habitatge en cessió d'ús. Des d'aquell any fins a l'actualitat han estat rehabilitant i restaurant l'espai per fer-lo quant més habitable i còmode millor. També és en aquell moment quan es plantegen quins són els elements bàsics que manquen en aquell espai, com per exemple, l'alimentació, i, a partir d'aquestes necessitats, defineixen tres branques clares dins del seu projecte: la política, la social-comunitària i l'ecològica.

Aquesta comunitat té moltes curiositats però tres característiques bàsiques:

La principal és que es viu en comunitat. Per a la gent de Can Cases és un pas més de l'activisme polític que ja desenvolupaven. Ells plantegen aquest model com la defensa d'altres maneres de funcionar i de poder trencar alguns estereotips. Duent a terme aquest model també es plantegen ser més conseqüents en front l'activisme mediambiental i polític, el tipus d'alimentació, l'ecologisme o el simple fet de viure a la

³⁹ Cal Cases. Qui som? (2015). [Article en línia]. [Data de consulta: 2/2/2015].

<http://calcases.info/?page_id=6 >

natura. Aquest últim element és molt important a nivell de criança perquè la comunitat té nou nens que hi resideixen de forma fixe i quatre que hi van ocasionalment, com és el cas d'una nena de pares separats que va a visitar-los les temporades que té assignades amb el seu pare. La Rosa, una de les membres del grup, creu que, per ells, “el tema de la criança és molt important en el sentit de crear un entorn més respectuós i una educació en termes de col·lectivitat”⁴⁰.

El segon tret característic més rellevant és que han creat un model econòmic propi basat en conceptes com l'economia feminista o la cura de les persones de la comunitat, entre d'altres. Bàsicament el que fan és que totes les persones adultes posen el mateix nombre d'hores al projecte treballant de diverses formes. Aquestes poden ser hores dedicades treballant a la casa o hores de treball de persones que treballin de forma remunerada fora de la finca. En aquests casos, adjudiquen l'equivalent en diners, és a dir, individualment posen un preu/hora a la seva feina duta a terme a l'exterior de la finca i paguen amb diners les mateixes hores que els altres dediquen al treball de la casa. D'aquesta forma, la casa funciona i tenen els diners per a necessitats o productes que no poden aconseguir amb d'altres formes que ja practiquen, com l'autosuficiència en segons quins aliments o la participació en xarxes de moneda social. Aquesta organització és conseqüència directa de la visió que comparteixen del mercat laboral, on segons ells, hi ha feines molt més valoritzades que d'altres, que són igual de necessàries i importants. És per això que fan aquesta valoració personal del preu/hora dels treballs que desenvolupen.

Una tercera característica de gran importància d'aquesta comunitat és l'organització de tasques. Hi ha tasques que les desenvolupen tots els membres de Cal Cases, a nivell de neteja dels espais i de cuina principalment. La finalitat d'aquesta organització és que tothom hagi de passar per les tasques que ningú voldria fer, com per exemple la neteja del lavabo. La Rosa explica que “a part d'aquestes tasques obligatòries i rotatives hi ha les tasques més motivadores que s'organitzen per comissions diverses”⁴¹. Exemples del tipus de comissions serien: una comissió que s'organitza de treballar i gestionar l'hort, una altra que s'encarrega de la gestió energètica i aquí hi entren les plaques solars i tota la gestió de la llenya, una comissió econòmica i una altra d'entre moltes, que s'ocupa del menjar, que és compartit seguint un model semblant a una cooperativa de consum.

⁴⁰ Entrevista amb la Rosa, membre del projecte Cal Cases (5/3/15).

⁴¹ Entrevista amb la Rosa, membre del projecte Cal Cases (5/3/15).

Com en totes les comunitats intencionals, el grup de Cal Cases gaudeix d'uns beneficis per viure en comunitat en un entorn rural però també ha de fer front a unes mancances que es desprenen del seu tipus de vida.

Respecte als beneficis, primer cal tenir en compte que aquest projecte els permet dur una forma de vida que s'ajusta molt més als seus ideals a nivell polític. Dur una vida més comunitària permet trencar amb els trets de la societat individualista però a part, també econòmicament els compensa perquè el fet d'estar junts els permet fer coses que no podrien ni plantejar-se econòmicament si fossin una sola família.

Un altre valor molt important de la comunitat es relaciona amb els nens. L'entorn i les condicions creen les bases per desenvolupar la criança i les vivències d'uns nens que, a part de poder dur una vida molt més propera amb la natura tant a nivell social i personal, també és més rica pel fet de criar-se amb adults i nens de diferents edats. Aquest aspecte també els resta problemes logístics en moments puntuals que no puguin estar amb els nens, perquè d'altres membres se'n fan càrrec sempre que sigui necessari. Però en tant als valors, també cal destacar que en termes de sostenibilitat poden ser molt més conseqüents amb aquests aspectes que si visquessin en un entorn urbà.

Malaauradament, no tot és positiu, i dur aquest tipus de vida també genera certes mancances amb les que conviure i, pels membres de Cal Cases, aquestes faltes estan relacionades amb les connexions de transport públic, és a dir, la complexitat d'accedir a segons quins llocs en segons quins moments. També es relacionen amb certs moments que es deriven de la convivència d'un grup tan gran. Dur a terme un model comunitari pot produir friccions a l'hora de prendre segons quina decisió partint de l'assemblea i el consens. Segons la Rosa, a Cal Cases tenen conflictes com a tot arreu però han après a viure amb els conflictes, a enfrontar-los i això ha sigut a base de treballar bastant la resolució. Amb Fil a l'Agulla, una cooperativa que tracta el tema de la solució de conflictes en diversos processos, han treballat de molt a prop i els ha ajudat a treballar la part emocional.

3.10. CASA DELS LLACS

La Casa dels Llacs és una comunitat intencional molt més petita que Cal Cases però que té un model també curiós i original. Es defineixen com “una associació basada en la sostenibilitat i el creixement personal i espiritual, situada a Breda, un poblet del Montseny que queda a mig camí entre Barcelona i Girona”⁴². L’objectiu dels fundadors del projecte, Olga Carrasco i Jonatan García Morón, era trobar una forma alternativa de viure i d’entendre tant l’habitatge com el treball.

Aquest mes de maig farà tres anys de la fundació del projecte i en aquest camí ha anat marxant gent de la comunitat i mentre que n’arribaven de nous. El màxim d’integrants de la comunitat ha estat de 5 famílies i actualment la comunitat es compon de nou membres, quatre adults i cinc nens, als quals es sumen nens de centres d’acollida, que formen part de la comunitat a temporades. La comunitat de la Casa dels Llacs està en un moment de canvi perquè fa uns mesos hi havia una altra família convivint amb ell però amb el comiat d’aquests membres van decidir, pel moment, no agafar més famílies i continuar sent els que eren. Tot i això, sense deixar de tenir en compte, que integren als nens d’acollida, a *woofers* (voluntaris) i a grups de gent que hi va a fer retirs.

Els nens tenen un pes cabdal en aquesta comunitat. Un fi molt important per als membres de La Casa dels Llacs és l’educació en valors destinada als seus propis fills i a nens de famílies des-estructurades. L’objectiu inicial dels membres fundadors era poder educar els nens d’una forma alternativa i donar aquesta oportunitat als nens d’acollida també.

Olga Carrasco i Jonatan García, ambdós terapeutes i fundadors del projecte, van reconstruir la casa per crear un espai on desenvolupar una educació més coherent, seguint el model educatiu Waldorf. Aquesta pedagogia “té una especial mirada en preservar el natural sentit d’admiració i curiositat que tenen els nens”⁴³ i “el mestre crea un entorn estructurat adequat a la seva edat i un mitjà que fomenta

⁴² La Casa dels Llacs. Inici (2015). [Article en línia]. [Data de consulta: 4/2/2015].

<<http://lacasadelslacs.com/>>

⁴³ Carrasco, Olga. Pedagogia Waldorf.(18/12/14). [Article en línia]. [Data de consulta: 22/4/2015]

<<http://lacasadelslacs.com/pedagogia-waldorf/>>

l'aprenentatge"⁴⁴. A Cal Cases no desenvolupen exactament aquest model d'educació però porten els seus fills a una escola a Vallgorguina, a trenta minuts de la finca, que sí desenvolupa la pedagogia Waldorf.

Una altra de les característiques més importants de la comunitat és que els seus membres entenen l'espai com una "casa de sanejament" on desenvolupen la seva feina com a terapeutes. A part, acullen a grups que desenvolupen diverses activitats, en una sala de 100m², que es destina exclusivament a rebre grups de fins a 30 persones. Aquests imparteixen activitats de creixement personal, com per exemple, tallers, cursos, formacions, seminaris, rituals, meditació, etc. També algunes persones de la comunitat imparteixen cursos o trobades que es bescanvien per la voluntat, l'intercanvi o per la moneda social. En aquestes estades es destina un espai de 150m² als grups perquè puguin dormir i se'ls acull com a un més de la comunitat en tots els àpats alimentaris. Durant l'estada se'ls vol fer sentir part de la seva comunitat i, a l'hora de pagar, es dóna un equilibri entre el que han rebut i el que han aportat, perquè durant el temps que han estat a la finca han viscut amb la comunitat, participant de la seva experiència vital.

A l'hora la comunitat comparteix el seu espai amb una gran varietat d'animals, gossos, ànecs, cavalls o peixos, entre d'altres. L'autosuficiència dels animals es cobreix a base de la venta d'ous. Els membres de la comunitat també ajuden a desmuntar una parada de verdures del mercat i, a canvi, els donen menjar pels animals i per als àpats de la comunitat. Tenen també un hort de permacultura, que tot i no poder gestionar-lo com caldria per tal d'arribar a ser autosuficients, els dóna part de la seva alimentació.

En totes aquestes tasques i activitats també hi tenen un pes important els woofers, persones que conviuen amb els membres de la casa i que els ajuden a realitzar tasques. Amb l'acollida d'aquests es pretén també que es duguin a terme intercanvis culturals i de coneixements.

La Casa dels Llacs són una comunitat de gent molt menor que a Cal Cases, per exemple, i això fa que dur a terme totes aquestes tasques sigui molt més complicat. En aquesta línia, una altra mancança que se'n deriva és el fet de dependre d'un lloguer molt alt i ser menys membres a l'hora de pagar-ho. Tot i això, per a ells, el seu objectiu principal ja està complert, i s'explica a través de diverses raons, com ara la reconexió amb la

⁴⁴ Carrasco, Olga. Pedagogia Waldorf.(18/12/14). [Article en línia]. [Data de consulta: 22/4/2015]
<<http://lacasadelslacs.com/pedagogia-waldorf/>>

natura, trobar un sentit a la vida, funcionar amb altres ritmes i valors, ser el propi amo de la teva vida, aprendre contínuament de tu i sobre els demés i veure als seus fills créixer en llibertat, sentint-se acompanyats per la comunitat.

Per a ells és molt important pensar que estant oferint al món altres realitats, altres paradigmes i eines per millorar, practicant amb l'exemple i també els fa molt feliços saber que estant donant a altres nens una segona oportunitat, re-connectant-se amb els orígens de la vida.

4. MATERIALS EXISTENTS

Existeixen diversos tipus de suports audiovisuals sobre les comunitats intencionals catalanes:

El programa “Retrats” de Jaume Barberà, al Canal 33, fa una aposta per Cal Cases i dedica tot un programa a explicar com funciona la seva comunitat. Es divulga des del rigor d'una peça periodística i amb un format agradable i planer perquè tota la societat hi pugui accedir. Comparant-lo amb el meu projecte, la diferencia cabdal, és que jo exposo el dia a dia de dues comunitats catalanes, podent-se entreveure les diferències i les semblances que comparteixen, mentre que en el cas de Retrats, es va fer un reportatge televisiu d'una sola comunitat. En el meu cas, al ser un format documental i no haver-se d'encaixar dins d'un programa concret, s'apostarà més per la creativitat i un esquema menys tancat.

“*La voz del viento. Semillas en Transición*”, és una pel·lícula documental de Carlos Pons, que es defineix com “un documental poètic sobre la Espanya alternativa, seguint un viatge amb Jean-Luc Danneyrolles i la participació de 200 persones en 35 llocs visitats”⁴⁵. És un documental que té un format més extens i creatiu que el programa de Retrats i, tot i no compartir el mateix contingut, llargada o recursos, és un format que s'assembla més al projecte que vull desenvolupar.

Un altre cas similar és *Bajarse del Mundo*, de Raul Fernández, un reportatge televisiu del Canal Odissea, emès el 2004. En aquest reportatge es mostraven diversos tipus de vida alternativa, entre elles la d'un membre d'Ecosalvia, una ecovila catalana que

⁴⁵ Pons, Carlos. (6/6/2013). *La voz del viento – semillas en transición* (pàgina principal). [Article en línia]. [Data de consulta: 24/4/2015]. < <http://la-voz-del-viento.blogspot.fr/> >

actualment ja només és una finca familiar. Si només s'hagués focalitzat en aquesta història el format amb el qual es divulga el tipus de vida a Ecosalvia, era molt similar al que vull desenvolupar, tot i que, com en el cas de *Retrats*, no es comparava amb cap altra comunitat intencional.

El meu documental pretén diferenciar-se del tractament que empren els anteriors, tant el del programa *Retrats* com el cas de *Semillas en el viento* o *Bajarse del Mundo*. Vol aportar una mirada i un tractament més fresc i senzill però que sorgeixi d'un rigorós i extens procés de documentació. Es fa des de l'òptica catalana per aportar proximitat i es diferencia amb els altres projectes per ser de format més simple però a l'hora està obert a la creativitat, per no haver de seguir cap estructura de programa, com en el cas de *Retrats*. El protagonisme no es localitza en el periodista en cap moment sinó que tota l'estona s'alternen personatges, de més o menys importància en el relat, que mostren com és per ells aquest tipus de vida. Aquests personatges mostren com viuen ells la seva realitat i s'entrevista també als nens, fet que fa el documental més interessant, ja que no s'havia fet en els enumerats anteriorment.

5. POSSIBLES EMISORS I RECEPTORS

Aquest documental està pensat i produït per a un target catalanoparlant, tot i que, en relació l'interès que generi en un futur, està previst subtitular-lo en llengua anglesa per poder fer-lo arribar a tota aquella gent que estigui interessada en les comunitats intencionals catalanes.

Aquesta producció congeniarà especialment amb gent interessada en la sostenibilitat, la consciència com a éssers humans i la coherència dels nostres actes en l'entorn i el moment que estem vivint. També amb aquells que sentin la necessitat d'apartar-se del sistema i tinguin l'objectiu d'aprendre de noves alternatives per desenvolupar els seus ideals propis en projectes concrets. És a dir, com en el cas de *Cal Cases*, passar d'un activisme polític actiu a un activisme vital que traslladi les seves inquietuds, crítiques i valors a un dia a dia que hi estigui en consonància. Cal remarcar però que no és excloent, que està pensat per arribar a tothom i, sobretot, a un públic a partir d'uns 5 anys aproximadament.

Tot i que aquest documental pugui interessar o encaixar millor en certs perfils, queda demostrat per la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, el fet de que actualment

la societat catalana viu un context idoni per necessitar i rebre aquest tipus de divulgació. El dia 4 de maig de 2014, “TV3 va dedicar la càpsula del TN a les cooperatives d’habitatge en cessió d’ús, una alternativa a la propietat i al lloguer, on entre d’altres projectes apareix Cal Cases”⁴⁶. Aquest any la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals ha anat molt més enllà, i al Canal 33, al programa Retrats de Jaume Barberà es van desplaçar a Cal Cases per mostrar la seva proposta de vida alternativa. Retrats es defineix com “noves mirades de i sobre tot allò que ens motiva, preocupa o il·lusiona”⁴⁷ i en el programa destinat a Cal Cases es va complir, duent a terme el mateix objectiu que el meu en aquest projecte, divulgar una forma alternativa de viure i mostrar les raons i els valors de viure en comunitat a Catalunya. Aquest fet és clarobscur perquè a l’hora fa que es resti novetat o originalitat al meu projecte però, també ajuda a reconèixer que la divulgació dels models duts a terme per aquestes comunitats interessin a un públic molt ampli i divers. El meu documental, tot i això, agafa un format i un contingut molt més ampli i divers que el del programa Retrats perquè no respon a cap patró ja fet prèviament. És un documental senzill que vol mostrar com viuen els diversos membres de la comunitat la seva experiència i dia a dia en comunitat en un ambient rural.

La Rosa, una membre del projecte Cal Cases, i el Jonatan, membre de la Casa dels Llacs, expliquen que cada vegada hi ha més gent que s’interessa pels seus projectes o per d’altres similars. Apunten a la crisi com una de les causes d’aquest interès però també a la necessitat que tenen algunes persones de posar coherència a la seva forma de viure. Les comunitats intencionals o altres projectes de vida alternativa interessin cada dia més al públic general, que veu en ells una forma d’apropar-se a la Terra, de ser més sostenibles o simplement d’aprendre de noves formes de viure, rurals, que es troben ben a prop dels ambients urbans.

El documental seria ben rebut en certàmens de cinema i natura, o de mostra de formes de vida alternatives, és a dir, més relacionat amb xarxes d’intercanvi o moviments que pretenen sortir del sistema per tenir una existència més conscient i lligada al respecte amb els éssers humans i el seu entorn. També es podria divulgar a través de portals web

⁴⁶ Cal Cases. (9/5/2014). Les cooperatives d’habitatge, alternativa a la propietat i el lloguer...(TV3). [Article en línia]. [Data de consulta: 2/2/2015]. <<http://calcases.info/?p=184>>

⁴⁷ Corporació Catalan de Mitjans Audiovisuals, SA; Retrats.(2015). Programa (Retrats). [Article en línia]. [Data de consulta:24/4/2015]. <<http://www.ccma.cat/tv3/retrats/programa/>>

sobre ecologia, com el cas de la revista Ecohabitar, que podria divulgar en el seu web el contingut del documental.

També pot ser interessant per canals com el 33, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, o al Canal Odisea, dedicat exclusivament al gènere documental. Congeniaria també molt bé amb el programa Doc's de Barcelona Televisió, “un programa dedicat al món dels documentals que obre una finestra per projectar el treball de les universitats i dels joves creadors de la ciutat”⁴⁸.

Podria tenir cabuda en dies especials dedicats al medi ambient i en la divulgació de noves pràctiques més sostenibles, com en el cas de Televisió Espanyola, que en motiu de la celebració del Dia Mundial del Medi Ambient aportarà al telespectador una programació especial amb continguts sobre la cura del planeta. En aquesta programació el documental encaixaria perfectament.

⁴⁸ BTV.cat. (2015). Sobre Doc's (resum) [Article en línia]. [Data de consulta: 31/05/2015].
<<http://www.btv.cat/docs/>>

6. PREPRODUCCIÓ

6.1 DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

El documental té l'objectiu de mostrar amb imatges la vida quotidiana de dos col·lectius catalans que viuen en comunitat en zones rurals de Catalunya. Les característiques d'aquest documental fan que s'englobi dins de la modalitat expositiva, ja que s'il·lustra una realitat, utilitzant cairons de text i locucions d'off, per a guiar la successió d'imatges i per donar context a l'off extret de les entrevistes. Aquest documental destaca per l'objectivitat i per observar les situacions sense que el periodista prengui cap mena de protagonisme.

Aquest projecte documental serà de curta durada, perquè està previst que duri entre 15 i 18 minuts aproximadament, i es compondrà de tres blocs de temàtiques diverses que duraran entre 5 i 6 minuts aproximadament.

Pel que fa als plans de rodatge, no es conceben els rodatges del documental abans de l'exposició oral perquè no és viable temporalment poder gravar imatge i so, muntar i editar de forma òptima. El que sí s'inclourà en la presentació oral i, per tant, ha d'aparèixer en els plans de rodatge, és la gravació de les imatges i l'àudio del teaser i la seva edició posterior.

Per al desenvolupament del documental és imprescindible tenir clar de quins personatges i espais es disposa en les dues comunitats intencionals que s'enregistraran.

Pel que fa als rodatges de la Casa dels Llacs s'entrevistarà a Jonatan Garcia, membre fundador, i també a un dels nens de la comunitat. Pel que fa a les localitzacions, s'enregistren diversos espais interiors i exteriors: el menjador on comparteixen els àpats tota la comunitat, l'espai on estan els animals, l'espai on juguen els nens de la comunitat, l'hort i la sala dedicada a les teràpies grupals i, a part, s'enregistrarà també l'espai natural que voreja la finca.

En l'enregistrament de la comunitat intencional Cal Cases s'entrevistarà a la Rosa, una de les membres fundadores del projecte. A part, allà es proposarà entrevistar també a una persona de les que treballa fora de la finca per explicar com funciona la seva economia i com s'ho fan les persones que treballen fora per poder contribuir equitativament en la finca i el sosteniment de les trenta persones de la comunitat. En aquest bloc s'enregistrarà l'hort, l'espai de menjador durant un àpat en que puguin estar la majoria dels membres, una casa i també l'espai natural que envolta la finca.

6.2 ESCALETA DE CONTINGUT DEL DOCUMENTAL

L'escaleta de contingut del documental està realitzada prèviament al procés de gravació, és per això, que un cop realitzades i enregistrades les entrevistes, els diversos espais i persones, el resultat final pot acabar canviant lleugerament de forma. El que no acabarà canviant és l'objectiu de mostrar dues maneres semblants de vida en comunitat però que tenen certes característiques molt diferents; Cal Cases i La Casa dels Llacs.

DOCUMENTAL					
INICI: L'ÈXODE A LA VIDA RURAL (Economia, autogestió dels recursos diversos per viure, alimentació)					
Contingut	Imatge/ plans	Temps parcial	Temps total	Àudio	Observacions
Careta	Imatge amb frase fos a negre títol del documental fos a negre per passar al següent pla	20 segons	20"	Veu en off conductor	Frase: Menys és més

Èxode: explicació d'un membre de la comunitat del canvi de vida de la ciutat al camp	PG natura de l'entorn PD d'algun element natural PP de l'entrevistat Jonatan	1 minut, 10 segons aprox.	1'30"	PP entrevista amb el Jonatan Veu en off conductor So ambient Possibilitat de contextualitzar amb sons el canvi de vida urbana a rural.	Localització: La Casa dels Llacs, espais naturals que envolten la finca
El canvi d'economia i de gestió de recursos	PP de la persona que parla (Rosa o algun altre membre) PG lloc	1 min, 30 segons aprox.	2'50"	Veu en off conductor So ambient PP entrevista amb la Rosa	Localització: Cal Cases, davant de la masia
La gestió de recursos a la Casa dels Llacs	PP de l'entrevistat (Jonatan) PG sala per a grups PG i PP animals	1 min, 10 segons aprox.	4'	PP entrevista amb el Jonatan So ambient Música de relaxació	Localització: La Casa dels Llacs, lloc dels animals
El	PM i PP de la	1 min	5'		Localització:

repartiment de les tasques a Cal Cases	persona que parla PG, PD Hort	aprox.			Cal Cases, hort
---	---	--------	--	--	-----------------

COS: MENYS ÉS MÉS

(Enllaç de l'alimentació a l'hort, ecologia, coherència en la seva forma de viure; La decisió a través del consens grupal i l'organització de comissions)

Contingut	Imatge/ plans	Temps parcial	Temps total	Àudio	Observacions
Alimentació i àpat amb tota la comunitat de Cal Cases	PM i PS gent cuinant PG de la taula (introduir un picat perquè es vegi la totalitat) PP de persones menjant (panoràmica) PD del menjar	1 min aprox.	6'	PP explicació de la Rosa So ambient de la cuina i l'àpat	Localització: Cal Cases, taula del menjador
La importància de la criança a la Casa dels Llacs	PP del nen i l'adult que parla GPG i PG espai natural on juguen	1 min, 30 segons aprox.	7'30"	So ambient PP dels entrevistats	Localització: La Casa dels Llacs, espai on juguen els nens

Importància de l'ecologia i la coherència del seu model de viure (menys petjada ecològica)	GPG i PG espai natural PD natura i entrevistat	1 min, 25 segons aprox.	8'55"	So ambient PP dels entrevistats	Localització: Cal Cases
Importància de l'ecologia i la coherència del seu model de viure (menys petjada ecològica)	GPG i PG espai natural PD natura i entrevistat	1 min. 5 segons aprox.	10'	So ambient PP dels entrevistats	Localització: La Casa dels Llacs
DESENLLAÇ: FUGIR DEL SISTEMA (Valors i mancances de la vida en comunitat, objectius futurs)					
Contingut	Imatge/plans	Temps parcial	Temps total	Àudio	Observacions
Dificultats i valors de la vida en comunitat a la Casa dels Llacs	PP, PD I PG de diversos membres de la comunitat	1 min aprox.	11'	So ambient PP dels entrevistats	Localització: La Casa dels Llacs diversos espais

Dificultats i valors de la vida en comunitat a Cal Cases	PP, PD I PG de diversos membres de la comunitat	1 min aprox.	12'	So ambient PP dels entrevistats	Localització: Cal Cases, diversos espais (un d'ells la taula que hi ha davant de les cases)
Perspectiva i objectius futurs de la Casa dels Llacs	PP, PM i PG personatge principal davant la casa	1 min, 20 segons aprox.	13'20"	So ambient PP del entrevistat	Localització: La Casa dels Llacs diversos espais
Perspectiva i objectius futurs de Cal Cases	PP, PM i PG personatge principal davant la casa	1 min, 20 segons aprox.	14'40	So ambient PP dels entrevistat	Localització: Cal Cases, diversos espais
Fi	Diversos personatges i racons en diversos plans Fos a negre per entrar crèdits	20 segons aprox.	15'	PP personatges principals Música	Localització: Cal Cases i Casa dels Llacs en diversos espais
CRÈDITS D'AGRAÏMENT		10-20 segons aprox.	15'20"	Música	

6.3 ESCALETA DE CONTINGUT DEL TEASER

El teaser, una mostra del contingut audiovisual del documental, es realitzarà sobre la comunitat intencional de la Casa dels Llacs. L'objectiu és veure un dels projectes

d'assentaments comunitaris que hi ha a Catalunya i fer-ho de forma breu per tal que es pugui incloure en el temps que hem de destinar a l'exposició oral. La tria d'aquesta comunitat, i no de les dues comunitats investigades, és degut a un problema de temporalitat. Fer el teaser d'aquesta comunitat alleugereix el temps de trajecte, però la tria respon també a que és una comunitat que es coneix molt menys que Cal Cases i, al ser un projecte menys conegut em sembla més interessant poder-lo durant la presentació oral.

TEASER					
Contingut	Imatge/ plans	Temps parcial	Temps total	Àudio	Observa cions
CARETA		10 segons aprox.	10''	Música	
Presentació de la comunitat	PG ambient natural i casa PP i PD cares dels membres de la comunitat	1 minut, 10 segons aproximada ment	1' 20''	PP personatge principal (Jonatan) So ambient Música	
Autogestió de recursos (facilitats i inconvenients)	PG i PP animals, hort, sala de grups PP del Jonatan	1 minut aproximada ment	2' 20''	PP dels entrevistats So ambient	
La criança (nens d'acollida)	PP del Jonatan i dels nens PG, PM i PD	50 segons aproximada ment	3'10	PP del Jonatan i del nen entrevistat	

	dels nens jugant			So ambient	
Objectius (passat, present i futur)	GPG, PG, PP I PD diversos espais PP Jonatan	1 minut aproximada ment	4'10"	PP del Jonatan So ambient Fade in de la música al final per introduir crèdits	
CRÈDITS		10 segons aproximada ment	4' 20"	Música	

6.4 PLA DE PRODUCCIÓ

El pla de producció no inclou la primera part, que comprèn de desembre a gener, perquè durant aquest període s'ha destinat la major part del temps a idear el projecte, a dur a terme un procés de documentació i investigació profunda del tema del projecte i a pensar en com desenvolupar-lo, és a dir, la part de preproducció del documental. Durant la investigació prèvia vaig descobrir que no hi havia ecoviles a Catalunya actualment i, tot i continuar amb l'objectiu previ de donar a conèixer un assentament comunitari a Catalunya, vaig haver de reconduir la investigació cap a la cerca d'altres comunitats. És per això que, durant aquests mesos, vaig contactar amb projectes

comunitaris diversos i vaig anar donant forma a la preproducció del documental.

El dia 19 de desembre es consolidava una primera fase de la preproducció, amb el lliurament, a gestió acadèmica, del formulari de proposta del TFG i el document d'autorització per a la introducció de la versió digital dels TFG als dipòsits digitals de la UAB i CBUC. En aquest formulari consta el títol provisional, el tema del documental i les signatures de tutor i alumne. Un cop fet això, els tres mesos següents s'han destinat a prosseguir la investigació, acotar el tema del projecte, buscar i contactar amb les fonts, aclarir dubtes de legalitat o d'altres tasques necessàries per poder seguir avançant correctament en la preproducció.

RECERCA I PREPRODUCCIÓ	TUTORIA	REALITZACIÓ	ENTREGA FINAL	PREPARACIÓ DE L'EXPOSICIÓ ORAL
-----------------------------------	----------------	--------------------	--------------------------	---

Febrer

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge 1 FEBRER
Dilluns 2	Dimarts 3	Dimecres 4	Dijous 5	Divendres 6	Dissabte 7	Diumenge 8
Dilluns 9	Dimarts 10	Dimecres 11	Dijous 12	Divendres 13	Dissabte 14	Diumenge 15
Dilluns 16	Dimarts 17	Dimecres 18	Dijous 19	Divendres 20	Dissabte 21	Diumenge 22
		Tutoria				

Dilluns 23	Dimarts 24	Dimecres 25	Dijous 26	Divendres 27	Dissabte 28	Diumenge 1 MARÇ
		Tutoria				

Març

						Diumenge 1
Dilluns 2	Dimarts 3	Dimecres 4	Dijous 5	Divendres 6	Dissabte 7	Diumenge 8
Dilluns 9	Dimarts 10	Dimecres 11	Dijous 12	Divendres 13	Dissabte 14	Diumenge 15
		Tutoria per fer una entrega prèvia de la presentació, la justificació, els objectius, la pertinença professional i els criteris metodològics de realització.				
Dilluns 16	Dimarts 17	Dimecres 18	Dijous 19	Divendres 20	Dissabte 21	Diumenge 22

Dilluns 23	Dimarts 24	Dimecres 25	Dijous 26	Divendres 27	Dissabte 28	Diumenge 29
Dilluns 30	Dimarts 31	Dimecres 1 ABRIL				

Abril

		Dimecres 1	Dijous 2	Divendres 3	Dissabte 4	Diumenge 5
		Tutoria				
Dilluns 6	Dimarts 7	Dimecres 8	Dijous 9	Divendres 10	Dissabte 11	Diumenge 12
Dilluns 13	Dimarts 14	Dimecres 15	Dijous 16	Divendres 17	Dissabte 18	Diumenge 19
Dilluns 20	Dimarts 21	Dimecres 22	Dijous 23	Divendres 24	Dissabte 25	Diumenge 26
Dilluns 27	Dimarts 28	Dimecres 29	Dijous 30	Divendres 1 MAIG	Dissabte	Diumenge
		Tutoria amb entrega del contingut de la presentació del projecte i per acotar dubtes i correccions				

		de cara al bloc 2.				
--	--	-----------------------	--	--	--	--

Maig

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres 1	Dissabte 2	Diumenge 3
Dilluns 4	Dimarts 5	Dimecres 6	Dijous 7	Divendres 8	Dissabte 9	Diumenge 10
Dilluns 11	Dimarts 12	Dimecres 13	Dijous 14	Divendres 15	Dissabte 16	Diumenge 17
Dilluns 18	Dimarts 19	Dimecres 20	Dijous 21	Divendres 22	Dissabte 23	Diumenge 24
Data límit per enviar el segon bloc complet.		Tutoria per revisar les correccions dels dos blocs.	Període de correccions, de revisió d'annexos i bibliografia i de realització del teaser.			
Dilluns 25	Dimarts 26	Dimecres 27	Dijous 28	Divendres 29	Dissabte 30	Diumenge 31
Període de correccions i de revisió d'annexos i bibliografia i de realització de l'edició del teaser.						

Juny

Dilluns 1	Dimarts 2	Dimecres 3	Dijous 4	Divendres 5	Dissabte 6	Diumenge 7
-----------	--------------	---------------	----------	----------------	---------------	---------------

	Lliurar text complet i teaser					
Dilluns 8	Dimarts 9	Dimecres 10	Dijous 11	Divendres 12	Dissabte 13	Diumenge 14
Dilluns 15	Dimarts 16	Dimecres 17	Dijous 18	Divendres 19	Dissabte 20	Diumenge 21
Durant aquests dies es realitzaran les exposicions orals davant de tutor i jurat.						

6.5 PLANS DE RODATGE

6.6 PLANS DE RODATGE DEL DOCUMENTAL

Els plans de rodatge del documental es situen posteriorment a l'entrega i l'edició i el muntatge de les imatges farà que el documental acabat pugui estar llest per principis del mes de juliol.

6.7 PLA DE RODATGE DE LA COMUNITAT DE LA CASA DELS LLACS

Data	Horari	Llum Int/Ext	Localització	Personatges	Observacions (material i d'altres)
27/6/2015	10h-16h aprox.	Llum Ext. Llum int. A la sala	Es gravaran més plans dels espais, ja	Tots els membres de la comunitat	Càmera, trípode, micròfon

		de grups	gravats pel teaser, per poder tenir més material per a realitzar el documental i si cal es tornaran a fer parts de l'entrevista	de la Casa dels Llacs	
--	--	----------	---	--------------------------	--

6.8 PLA DE RODATGE DE LA COMUNITAT CAL CASES

Data	Horari	Llum Int/Ext	Localització	Personatges	Observacions (material i d'altres)
28/6/2014	10h- 12:30h aprox.	Llum ext.	Gravació d'exterior: Espai natural que envolta la finca, plans de l'exterior de la masia i les cases, hort	Tots els membres de la comunitat de Cal Cases	Es gravarà bona part de l'entrevista durant aquestes hores
	12:30-15h	Llum ext.	Gravació d'interiors: Cuina, taula menjador i casa individual	Tots els membres de la comunitat de Cal Cases	Encara no és segur que durant aquesta estona es realitzi alguna part de l'entrevista

	15-18h	Llum ext.	Plans (per a l'entrevista) de l'hort, l'espai de davant de la masia i la taula que h ha al pati	Tots els membres de la comunitat de Cal Cases	Es reprèn la gravació de l'entrevista
--	--------	-----------	---	---	---------------------------------------

6.9 PLA DE RODATGE DEL TEASER

Data	Horari	Llum Int./Ext.	Localització	Personatges	Observacions (material i d'altres)
23/5/2015	9-10h	Ext. dia	Espai natural que envolta la finca (La Casa dels Llacs - Breda)	Cap personatge o, si n'hi ha, en segon pla	Càmera i trípode
	10-13h	Ext. dia	Diversos espais utilitzats per la comunitat: hort, sala de teràpies grupals, espai dels animals	Tots els personatges de la comunitat	Càmera, trípode, micròfon (enregistrament d'entrevista)
	15:30-16:00	Ext. dia	Plans de recurs de	Diversos personatges,	Càmera, trípode,

			diversos espais	és indiferent qui hi hagi	micròfon
	16:00- 17:00	Ext. dia	Plans de l'espai on juguen els nens i dels voltants naturals de la finca PP Jonatan Plans de recurs amb nens en diversos espais	Nens, Jonatan i és possible que aparegui algun personatge secundari	Càmera, trípode, micròfon (enregistrament d'entrevista)

7. PLANIFICACIÓ TECNOLÒGICA

Aquest documental es realitzarà d'una forma senzilla; amb material propi i amb un muntatge simple. L'objectiu, tot i que calgui una preparació prèvia i un guió, és deixar que les coses passin i realitzar el muntatge tenint en compte que poden haver-hi canvis entre el que s'havia previst gravar i el que resultarà en el producte audiovisual final.

El material del qual es disposa per l'enregistrament és: un trípode, de la marca Velbon i del model CX-460 (54 cm plegat i 144 cm en la seva màxima obertura; una càmera reflex Nikon d5100 i dos objectius, un objectiu Nikon de 35 a 80mm per realitzar les entrevistes i plans curts i un objectiu Nikon de 18 a 105 mm per plans mitjos i generals. S'utilitzarà una gravadora per al so i una torxa de leds per si en algun moment hi ha carències d'il·luminació amb la llum natural.

8. REALITZACIÓ

8.1. IMATGE

Les imatges estan enregistrades amb la càmera Nikon D5100, a una qualitat de 1920 x 1080 punts, i de 25 fotogrames per segon. Gravaré diversitat de plans per poder oferir més dinamisme; plans curts per oferir detalls d'ambient o emocions dels personatges, plans mitjos curts per les entrevistes. L'objectiu és que, tot i que es puguin diferenciar correctament les dues comunitats, s'entrellacin imatges de les dues comunitats oferint gran varietat visual d'escenaris, plans i personatges.

Els plans que s'utilitzaran es situen del pla detall fins al pla general, cada pla té la capacitat de captar més el context en que es viu l'acció o l'emoció que aquesta causa, si es tracta de plans curts. Es pretén doncs gravar una diversitat important de tipus de plans, ja sigui en qüestió de grandària o durada. L'ús de la panoràmica, el picat i el contrapicat seran també, elements utilitzats, per a produir aquest ritme desitjat. Pel que fa a la gravació de les entrevistes s'utilitzarà l'alternança de plans mitjos i primers plans, si es pot comptar amb un acompanyant i sinó s'utilitzaran majoritàriament plans mitjos i imatges de recurs en altres plans, que es puguin realitzar abans o després de l'entrevista.

8.2. IL·LUMINACIÓ

L'objectiu és gravar-ho tot amb llum natural i, és per això, que els plans de rodatge són principalment al matí o a hores on encara hi ha prou llum natural. Es farà ús d'una torxa de leds depenent de la meteorologia i la llum que incideixi en l'espai que sigui enregistrat.

8.3. SO

Pel que fa al so, per a realitzar aquest documental es captarà el so ambient des de la càmera i des d'una gravadora senzilla, que té una bona qualitat de micròfon, i per al so

directe s'utilitzarà un micròfon de corbata. El so concep l'off conductor, l'off extret de les entrevistes, el so ambient i la música, que té l'objectiu d'iniciar i tancar el reportatge.

9. MUNTATGE I POST-PRODUCCIÓ

9.1. MUNTATGE AUDIOVISUAL I RITME

Aquest documental té un muntatge simple, en concordança amb la poca experiència duent a terme projectes de tal envergadura. El programa utilitzat per a editar les imatges gravades i per muntar-les és l'Adobe Premier CS6.

Quant al ritme, sorgeix de l'alternança entre els plans de les entrevistes, que mostren el que s'exposa i contextualitzen l'espai, però també valors i emocions com l'esforç i els objectius futurs de les comunitats. No hi haurà transicions visuals amb efectes. S'utilitzarà el tall per enllaçar els vídeos.

El ritme no és lent però tampoc molt ràpid ja que sorgeix de l'alternança de diversos tipus de plans i depèn també de la durada d'aquests. Es vol mostrar un altre tipus i ritme de vida i el ritme no pot ser gaire inquiet perquè trencaria amb la idea que es vol transmetre. Tot i això, s'alternaran plans de curta i llarga durada per fer-ho més dinàmic.

El ritme de la narració és variat ja que en el muntatge es combinen imatges de les entrevistes amb plans diversos i diversos tipus de sons. Majoritàriament, el muntatge combina moments dinàmics amb moments més pausats. En els moments en que el ritme intern és lent, és a dir hi ha poca acció, percebem un muntatge més dinàmic (plans de curta durada i gran varietat de plans).

9.2 MUNTATGE SONOR

Una altre aspecte important del muntatge és el so. Es segueix la mateixa línia que amb les imatges i s'aposta per la senzillesa, usant la combinació de so directe i so ambient. Pel que fa al so directe s'utilitzarà la música per iniciar i finalitzar el documental, l'off conductor per contextualitzar i guiar al espectador, l'off de les entrevistes per apropar la realitat dels entrevistats i el so ambient per mostrar l'embolcall sonor de les imatges que s'editen.

L'objectiu és aportar ritme però també harmonia, per fer que l'espectador es senti còmode i pugui entendre bé el contingut.

9.3 GRAFISME

El grafisme tindrà en compte la temàtica i la senzillesa del muntatge. Els cairons (titolets) contindran el nom dels entrevistats i la seva localització, i també informaran sobre la localització dels espais enregistrats, és a dir, que especificaran en quina comunitat es situa la imatge i en quin espai d'aquesta. La tipologia de font utilitzada serà "AFL Font nonmetric" extret de la pàgina web Dafont. En el títol que apareix a la careta s'utilitzarà aquesta tipologia en negreta i en els titolets no es farà per tal de que tingui una major llegibilitat.

La careta s'editarà amb el mateix programa de muntatge (Adobe Premier CS6 i After Effects) però de tal forma que el títol aparegui sobre un fos en negre, però que dins de les lletres aparegui imatge en moviment de la natura que envolta alguna de les dues comunitats.

10. ANNEXOS

10.1 TRANSCRIPCIÓ DE L'ENTREVISTA AMB LA ROSA DEL PROJECTE CAL CASES – REALITZADA EL 5/3/2015:

Creació del projecte:

El grup sorgeix d'un Ateneu a nivell polític, Rosa del Foc a Gràcia. La mateixa que viuen ara a Cal Cases ja treballaven junts fa 15 anys. Aquesta gent estava en diferents moviments socials i polítics. Ex. cooperativa de consum, processos d'activisme polític, teatre.. i hi havia un bon vincle afectiu perquè compartíem interessos.

Al 2004 comencen a pensar en la idea de viure en comunitat i durant tres anys, amb el grup ja constituït (encara que hagi variat una mica) comencen a buscar llocs i a veure diferents projectes per veure quina forma li volien donar al seu propi projecte.

Al 2007 arriben a l'espai on ara hi ha Cal Cases i comencen a rehabilitar espais sense parar fins ara. En aquell moment, es plantegen que els hi feien falta aliments per exemple i llavors van engegant el projecte durant aquests anys definint tres branques clares: la política, la social-comunitària i l'ecològica.

Característiques principals:

La principal potser és el tema de viure en comunitat. S'ho plantegen en termes polítics; altres maneres de funcionar, de trencar alguns estereotips i també es plantegen ser més conseqüents quant a l'activisme mediambiental i polític, el tipus d'alimentació, l'ecologisme, viure a la natura... També, a nivell de criança, la comunitat té 9 nens fixes més 3 o 4 que venen ocasionalment. El tema de la criança és molt important en el sentit de crear un entorn més respectuós i una educació en termes de col·lectivitat.

Una altra característica és que s'han creat un model econòmic propi basat en conceptes com l'economia feminista, la cura de les persones de la comunitat. Bàsicament el que

fan és que totes les persones adultes posen el mateix nombre d'hores al projecte. Aquestes hores poden ser hores dedicades treballant a la casa o hores de treball de les persones que treballen fora. En aquest cas, posen l'equivalent en diners, és a dir, posen un preu/hora al seu treball i paguen amb diners les mateixes hores que els altres dediquen al treball de la casa. Tothom participa amb el mateix nombre d'hores però de diferents formes. Prèviament ja havien intentat dur a terme altres models però el que tenen actualment és el que els hi ha funcionat i ara mateix estan molt satisfets amb aquesta forma. (Estan també en xarxes de moneda social).

Un altre aspecte característic és la visió que comparteixen del mercat laboral, on segons ells, hi ha feines molt més valoritzades que d'altres que són també importants. Per això fan aquesta valoració preu/hora dels treballs que desenvolupen i paguen a la casa en funció d'aquet preu marcat.

Una altra característica important és l'organització de tasques. Hi ha tasques que les desenvolupen tots els membres de Cal Cases, a nivell de neteja dels espais o de cuina. La finalitat d'aquesta organització és que volen que tothom faci les tasques que ningú voldria fer per igual. Un exemple d'això seria netejar els lavabos. A part d'aquestes tasques obligatòries i rotatives hi ha les tasques més motivacionals que s'organitzen per comissions diverses. Un exemple d'aquest repartiment de tasques en comissions serien: una comissió que s'organitza de treballar i gestionar l'hort, una altra que s'encarrega de la gestió més energètica, i aquí hi entren les plaques solars i tota la gestió de la llenya, una comissió econòmica i una altra d'entre moltes, que s'ocupa del menjar, que és compartit seguint un model semblant a una cooperativa de consum.

Us agradaria ser una ecovila?

A nivell de nom no s'ho han plantejat, s'hi senten molt identificats però son un grup estable des del seu inici. No és un grup que s'ha anat formant sinó una gent que ja es coneixia des de feia molts anys i que va decidir emprendre un projecte comunitari tot el grup junt. La seva idea no és créixer perquè el grup està bastant definit tot i que tampoc descarten que creixi en algun altre moment. Actualment viuen de manera fixa 31 i a aquestes persones se'ls sumen d'altres que no viu habitualment allà però que hi venen a temporades, com podria ser la filla d'un home que està separat i que viu temporades amb el pare i amb la mare.

Per quins principals motius no es dona aquesta realitat?

No tenen gaire informació perquè si que s'han interessat per projectes així però mai els han estudiat profundament.

És més fàcil crear una ecovila a altres regions d'Espanya o a d'altres països d'Europa?

Ho desconeixen.

Perquè a Catalunya no hi ha ecoviles (que compleixin les característiques de viure en comunitat, ser ecològics i ser autosuficients)?

Ho desconeixen.

Principals guanys i mancances amb les que es troben duent a terme aquest tipus de vida:

Valors, entès com a guanys:

Quant a guanys, primer cal tenir en compte que aquest projecte els permet dur una forma de vida que s'ajusta molt més als seus ideals a nivell polític. Aquí entraria el tema de dur una vida més comunitària i trencar amb els trets de la societat individualista, entre altres coses. A part d'això, també hi ha un tema d'economia. El fet d'estar junts ens permet fer coses que no podríem fer ni planteja'ns-ho una sola família.

Un altre valor molt important és relaciona amb els nens. La vivència d'uns nens que poden dur una vida molt més propera amb la natura però també a nivell social i personal. La Rosa creu que per ells és una riquesa brutal el fet de criar-se amb adults i nens de diferents edats.

Després el terme de la sostenibilitat, poder ser conseqüents amb aquests aspectes i, per últim, segons la Rosa, també a nivell logístic et dona moltes facilitats. Ella viatja

habitualment i si ha de marxar fora a viatjar no té problemes amb els nens, d'on deixar-los, amb qui, que menjaran, etc.

Mancances:

Les principals mancances amb les que es troben els membres de Cal Cases estan relacionades amb les connexions de transport o amb certs moments de la convivència d'un grup tan gran.

En el seu cas tenen la cooperativa d'habitatge en cessió d'ús, projecte que dona habitatge a diverses famílies a Santa Maria d'Oló. La seva localització fa que estiguin bastant aïllats del transport públic i els sigui més difícil accedir als llocs amb normalitat.

L'altra mancança amb la que es troben és que porta un model comunitari en algunes ocasions pot produir friccions a l'hora de prendre segons quina decisió. La Rosa diu que hi ha vegades que tanta assemblea i tant de consens per prendre decisions es fa una mica complicat. Ells no tenen una relació de veïnatge van molt més enllà i tenen un nivell bastant alt de convivència comunitària. Dins de que pugui ser un problema en algunes ocasions, a Cal Cases tenen conflictes com a tot arreu però han après a viure amb els conflictes, a enfrontar-los i això ha sigut a base de treballar bastant la resolució. Amb la cooperativa Fil a l'Agulla, que és una cooperativa que tracten el tema de la solució de conflictes en diversos processos, han treballat de molt a prop i els ha servit per treballar la part emocional. Aquests dos aspectes però sobretot aquesta última part són els seus principals reptes.

Comentari de la Rosa:

Hem notat en els últims anys molta gent que vol fer documentals, projectes... relacionats amb projectes com el nostre. Amb els canvis socials i polítics que vivim des de fa uns anys, la gent potser està més oberta a conèixer noves iniciatives i projectes.

10.2 TRANSCRIPCIÓ DE L'ENTREVISTA AMB ALFONSO FLAQUER, MEMBRE DEL CONSELL EUROPEU DE LA RIE I FUNDADOR DE L'ECOVILA CATALANA LA BASE - REALITZADA EL 7/3/2015:

¿Cuánto tiempo hace que existe vuestro proyecto?

La Base nació en el 2001 con la compra de un pequeño aeródromo particular por mi compañera de entonces y yo en el Alt Empordà.

¿Cuáles son sus características?

Fuimos los primeros en habilitar y habitar un espacio con balas de paja en la península, ese primer año. También de los primeros en adentrarnos en otras técnicas bioconstructoras raras e iniciativas neo rurales (vivir desconectados de servicios externos, autoconstruir, generar nuestra propia energía, etc...) Dimos charlas y vistas guiadas un tiempo y mucha gente pasó por ahí. Nos juntamos a la RIE en 2005. Hace tres años abrimos la posibilidad a otra gente de incorporarse al proyecto y llegamos a ser 12 personas.

¿Os gustaría ser, actualmente, una ecoaldea?

No.

¿Por qué?

Pues porque una ecoaldea difícilmente cabe en una sola hectárea de terreno. Se necesitan al menos 22 familias para intentar considerarse algo autosuficiente y diverso.

¿Por qué principales motivos no se da esta realidad?

En Cataluña, nuestra ley de suelo se aplica con mucho más celo que en otras regiones donde hay más permisividad. Donde hay más dinero y más nivel de vida y riqueza. La gente empieza a ser más celosa de su entorno y no facilita realidades alternativas que puedan abrir las puertas a posibles cambios del status quo, me refiero a que la gente mayormente tiene miedo a posibles asentamientos “indeseables” alrededor de sus piscinas, por decirlo crudamente y por intentar entenderlo.

¿Creéis que es más fácil crear una ecoaldea en otras regiones de España o en otros países de Europa?

Obviamente, es mucho más fácil en el Norte de Europa donde el hecho de juntarse más de cien personas a convivir juntas es algo normal y hasta se apoya. La red danesa de ecoaldeas es de las primeras de Europa, como nosotras y las italianas: más de 18 años difundiendo los valores de arrimarse en grupo. Allí hay miles de personas que han optado por este modelo de habitar la Tierra y de convivir, cuyo primer y más saludable efecto es el de reducir considerablemente nuestra huella ecológica. En el mismo tiempo, en España, se ha intentado casi el mismo número de veces y ya ves lo que hay: algunas que han perdurado durante 35 años ya (Lakabe y casi Los Portales, Amalurra Bilbao o Matavenero...).

También vuelvo a decirte que en otras latitudes de la península he visto asentamientos que aquí en Catalunya no durarían ni dos telediarios.

¿Por qué en Cataluña no hay ecoaldeas (que cumplan las características de vivir en comunidad, ser ecológicos y autosuficientes)?

Ha habido cantidad de iniciativas catalanas, nacionales e internacionales que se han interesado por establecerse aquí, pero todas se han encontrado con la misma realidad: 100 personas solo pueden habitar un espacio preparado y reconocido legalmente como habitable para cien personas. No puedes comprar 1000000 hectáreas de terreno calificado como rústico e iniciar un proyecto colectivo. Tampoco si, por ejemplo, el terreno es considerado opción edificable pero solo dispone de una sola ruina de, digamos, 200m². No sirven cabañas ni tiendas, hurtas ni mobilhomes. Entramos en el terreno alegar, sobre el que es difícil que un catalán invierta nada...

¿Cuáles son los principales valores (beneficios) y carencias con las que os encontráis llevando a cabo este tipo de vida?

Los valores de lo colectivo son cada vez más obvios: en un mundo de grandes cambios, solo las comunidades más fuertes y resilientes tendrán alguna posibilidad de adaptarse a lo que venga sin perder toda la compostura. La autogestión de nuestros propios recursos (generar tu propia energía, economía, moneda, alimento, educación, cuidado, ocio....) solo es posible a través de lo colectivo y más allá, a través de las comunidades. O a través de un cambio de conciencia generacional, que está tardando en llegar, la verdad...

¿Cuántos miembros habéis llegado a ser en los momentos más altos y cuántos sois actualmente?

Llegamos a ser 12 pero ahora solo queda una familia ampliada de 5/8 personas.

¿Conocéis proyectos similares al vuestro asentados en Catalunya? Enuméralos y explícalos si es posible.

En Cataluña en nuestra red (RIE) hubo Arcadia, ecoaldea que perduró durante más de 20 años en Porqueres, Banyoles, pero que recientemente entró en sueños.

También está en construcción con bastante apoyo y visión Can Cases, de la órbita Amalurra, en Gélida, Barcelona.

Con muchos años pero fuera de la RIE está Can Masdeu, por supuesto, y otros por los alrededores. Hace un par de años que funciona Calafou, fruto de la Cooperativa Integral Catalana, que ya debes conocer.

Transcripció de l'entrevista de petit format (per aclarir dubtes), realitzada el 9/3/2015:

Hi ha varies qüestions que no he entès profundament després de la entrevista i li he fet arribar els meus dubtes:

- Sentencia extreta de l'entrevista prèvia: **"Pues porque una ecoaldea difícilmente cabe en una sola hectárea de terreno. Se necesitan al menos 22 familias para intentar considerarse algo autosuficiente y diverso."**

Aquí entiendo que definir un proyecto como una ecoaldea depende del espacio que éste ocupe o del número de gente de la comunidad. ¿Sin ser 22 familias no se consideraría ecoaldea? Creo que hace días que tengo una confusión con el término de ecoaldea porque yo consideraba que era una comunidad que fuera autosuficiente y ecológica pero que no importaba si eran 10 miembros o 30. ¿Una ecoaldea se entiende solo como pueblo o se puede entender por ejemplo siendo una masía habitada por un grupo pequeño que es autosuficiente, vive en comunidad y es ecológico?

El término ecoaldea invita a la confusión, pues en realidad se ha convertido en nuestros lares en materia de sueños: responde a una idea equivocada de "gente viviendo feliz, comiendo flores y dándose de la mano en un entorno rural ideal". En términos globales no es lo que piensan en América latina, por ejemplo, que ven el término ecoaldea como una invención eurocéntrica y no lo utilizan sino que prefieren el de "asentamientos sustentables" que podría incluir cualquier tamaño (desde una finca familiar hasta una numerosa comunidad). En África las ecoaldeas se refieren a las pequeñas aldeas tradicionales en las que se forma a los habitantes en materias propias del universo ecoaldeano: tratamiento y reciclaje/recogida de aguas, instalaciones solares, bio gas, cooperativismo y asociacionismo; en Asia, también son las aldeas tradicionales o indígenas las que predominarían, más que lo que aquí entenderíamos por ecoaldeas que, ya te digo, es un sueño colectivo. Lo de las 22 familias es un decir que apunta a que un poblado como el de Asterix podría sobrevivir, y de hecho ha sobrevivido porque las pequeñas aldeas han sobrevivido como modelo por miles de años.... ya veremos cuanto duran las ciudades!

- Per telèfon l'Alfonso m'ha aclarit el què és una ecovila, segons la GEN (De la qual és membre del Consell Europeu), encara que no s'hagi fet pública encara aquesta definició: "para que exista una ecoaldea tiene que haber, por lo menos, ocho personas que desarrollen las 4 dimensiones (ecológica, cultural, económica, social) durante dos años".

Sentencia extreta de l'entrevista prèvia: "Ha habido cantidad de iniciativas catalanas, nacionales e internacionales que se han interesado por establecerse aquí, pero todas se han encontrado con la misma realidad: 100 personas solo pueden habitar un espacio preparado y reconocido legalmente como habitable para cien personas. No puedes comprar

1000000 hectáreas de terreno calificado como rústico e iniciar un proyecto colectivo. Tampoco si, por ejemplo, el terreno es considerado con opción edificable pero solo dispone de una sola ruina de, digamos, 200m2. No sirven cabañas ni tiendas, hurtas ni mobilhomes. Entramos en el terreno ilegal, sobre el que es difícil que un catalán invierta nada....)".

¿Hay algún artículo o ley de carácter más oficial que recoja estas explicaciones, ya sea de la RIE, una explicación de las leyes catalanas o algo por el estilo?

¿La Ley de Ordenación Rural? No lo sé.

Sentencia extreta de l'entrevista prèvia: **"En Cataluña en nuestra red (RIE) hubo Arcadia, ecoaldea que perduró durante más de 20 años en Porqueres, Banyoles, pero que recientemente entró en sueños".**

¿A qué haces referencia con entró en sueños?

Que falleció el fundador y principal pilar de la comunidad y ha desaparecido toda actividad pública. No sé en qué están, pero seguro que sigue la página web.

Definició d'ecovila aportada per Alfonso Flaquer:

“(Viure en) Una ecovila significa portar una vida sostenible amb el planeta i les persones. Hi ha 4 dimensions bàsiques per entendre aquest funcionament apartat del sistema: la dimensió econòmica (xarxes de cooperativisme, bans ètics...), l'ecològica (permacultura, aprofitament dels recursos naturals...), la dimensió ideològica o social (vida en comunitat) i la cultural o el canvi de la visió del món”.

Cada ecovila s'adapta més a una dimensió o a una altra però tenen un funcionament únic.

Legalitat o il·legalitat?

Segons el coneixement de l'Alfonso no hi ha cap forma legal d'habitatge ni cap forma legal que reconegui la legalitat de la vida en comunitat. Es parla dels pobles abandonats però les iniciatives de gent que s'ajunta per conuiuïre són il·legals. Sí que es reconeix que les grans ecoviles existents són motors econòmics del indret, no les més petites, i aquestes sí que han portat a fer iniciatives des dels ajuntaments de Portugal i Itàlia per adquirir el reconeixement legal. Això significa que quan en un país es pugui legalitzar beneficiarà també la resta de països europeus interessats.

10.3 TRANSCRIPCIÓ DE L'ENTREVISTA AMB JONATAN GARCÍA MORÁN, FUNDADOR DEL PROYECTO DE LA CASA DELS LLACS – REALITZADA EL 9/3/2015:

¿Cuánto tiempo hace que existe vuestro proyecto?

Hace 2 años y 10 meses.

¿Cuáles son sus características?

Somos tres familias. La comunidad está formada por 6 adultos y cinco niños, a la que se van sumando niños de centros de acogida. Éste es uno de los fines de la comunidad la educación en valores a niños de familias desestructuradas y también a los nuestros. Otra de las dedicaciones es dedicamos un espacio a recibir grupos relacionado con actividades de crecimiento personal: talleres, cursos, formaciones, seminarios, rituales... y por otro lado algunas personas de la misma casa ofrecemos también cursos, encuentros... que hacemos a cambio de la voluntad, del trueque o de moneda social. También convivimos con animales: Perros, gatos, gallinas, patos, ocas, ponis, caballos y peces. La autosuficiencia de los animales la intentamos cubrir con la venta de huevos y con trueque en una parada de verduras del mercado semanal del pueblo. Hacemos lo que podemos para llevar hacia delante un huerto de permacultura. Para todo esto recibimos y convivimos con woofers que nos ayudan y aportan alegría, conocimientos e intercambios culturales.

¿Os gustaría ser, actualmente, una ecoaldeja?

Es lo más parecido que hemos podido crear.

¿Por qué principales motivos no se da esta realidad?

No fue el principal motivo al coger esta casa. Este proyecto vino después de varios intentos legales de intentar coger un terreno para crear una ecoaldeja, pero te lo hacen imposible por las normativas sobre construcción en espacios rurales, parque natural, ocupaciones de pueblos abandonados... y cómo no, en el intento va y viene mucha

gente, lo más difícil de crear una ecoaldea o comunidad son sobre todo las relaciones humanas.

¿Creéis que es más fácil crear una ecoaldea en otras regiones de España o en otros países de Europa?

SI, sin duda alguna.

¿Por qué en Cataluña no hay ecoaldeas (que cumplan las características de vivir en comunidad, ser ecológicos y autosuficientes)?

Por las normativas sobre construcción en espacios rurales, parque natural, ocupaciones de pueblos abandonados...

¿Cuáles son los principales valores (beneficios) y carencias con las que os encontráis llevando a cabo este tipo de vida?

Como carencia el depender de un alto alquiler y tener que estar en todo a la vez: el mantenimiento de la casa, buscar grupos, hacer trabajos fuera... y la pesadez de ir surgiendo conflictos de relaciones humanas, los que por otro lado te hacen aprender y crecer continuamente.

Como beneficios: La reconexión con la naturaleza, encontrarle un sentido a la vida, funcionar con otros ritmos y valores, ser el dueño de tu vida, es un aprendizaje continuo de ti y sobre los demás, ver a tus hijos crecer en libertad, sentirte acompañado por los demás, saber que estamos ofreciendo al mundo otras realidades, otros paradigmas y herramientas para mejorar y practicando con el ejemplo. También saber que estamos dando a otros niños una segunda oportunidad reconectándose con los orígenes de la vida.

¿Cuántos miembros habéis llegado a ser en los momentos más altos y cuántos sois actualmente?

Un máximo de trece hijos y actualmente somos 11. Ahora una pareja marcha esta semana y pasaremos a acoger otra pareja, familia o personas sueltas.

**¿Conocéis proyectos similares al vuestro asentados en Catalunya?
Enuméralos y explícalos si es posible. Si.**

Conocemos: Les vinyas, Cal Fortuny, Can Sura, Mas Ram, Can Mas Deu, Arcadia y algún otro que ahora no me viene a la cabeza. Aparte tenemos una pareja amiga con dos niños que viven en una masía y son totalmente autosuficientes en todos los sentidos.

TRANSCRIPCIÓ D'UNA MINI ENTREVISTA TELEFÒNICA PRÈVIA:

La Casa dels Llacs és un projecte comunitari que compta amb tres famílies. Han desenvolupat diferents construccions partint d'un punt de vista ecològic i projecte comú.

El Jonathan m'explica que és molt difícil trobar una ecovila perquè són models il·legals a Catalunya, i a no ser que s'utilitzin pobles abandonats per repoblar i interressi a comunitats properes, són bastant perseguits per la Generalitat.

Actualment són 11 membres, nens i adults.

Al maig farà 3 anys que funciona i ha anat venint i marxant gent diversa. El Jonathan i la seva parella van ser els fundadors de la Casa dels Llacs i buscaven una forma alternativa de viure i d'entendre l'habitatge i el treball.

Entenen aquest espai com una "casa de sanejament" on desenvolupen la seva feina com a terapeutes i imparteixen cursos i tallers en una planta de la casa que es destina només a activitats d'aquest caràcter. L'objectiu inicial era poder educar els nens d'una forma alternativa. Van reconstruir ell i la seva parella la casa per crear un espai on desenvolupar el model educatiu Waldorf. Ells per si mateixos no desenvolupen exactament aquest model però porten els seus fills a una escola que si ho fa i que està a 30 minuts de la finca.

En aquesta sala que destinen a l'ús terapèutic acullen a grups que desenvolupen activitats diferents, com pot ser ioga per exemple, i ells paguen la voluntat. Es dona un equilibri entre el que reps i el que dones, perquè durant el temps que si estan viuen amb ells en comunitat participant de la seva experiència vital.

El problema de la Casa dels Llacs és que no han aconseguit l'autosuficiència amb aquestes activitats. Estan contents però perquè el seu objectiu era “crear una forma diferent dins de la societat, un espai on la gent que hi vagi creixi personal i espiritualment”.

10.4 TRANSCRIPCIÓ DE L'ENTREVISTA AMB JOSEP ARMENGOL I TATGÉ SUBDIRECTOR GENERAL DE PLANIFICACIÓ TERRITORIAL I PAISSATGE (Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme) - REALITZADA EL 20/3/2015:

Aquesta entrevista s'ha fet per correu electrònic degut a que era més fàcil per l'entrevistat i d'aquesta forma es podia fer abans. En el correu enviat es facilitava fragments extrets d'altres entrevistes a Josep Armengol i Tatgé, perquè veiés el punt de vista de membres d'ecoviles o projectes similars.

Quines lleis (o articles, més concretament) regulen assentaments com les ecoviles o d'altres similars que es puguin desenvolupar a Catalunya?

A Catalunya des del punt de vista de la ordenació del territori i l'urbanisme és d'aplicació el text refós de la llei d'urbanisme (Consolidat amb les modificacions introduïdes per la Llei 3/2012, del 22 de febrer, de modificació del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost.). Això sens perjudici de la legislació sectorial que regula aspectes diversos, per exemple sobre els Espais Naturals Protegits, l'edificació i l'habitabilitat,

En el marc legislatiu català el sòl preparat per a la implantació de nous assentaments urbans és el sòl urbanitzable.

Si es compleixen els requisits legals, no hi ha cap impediment perquè un assentament urbà en sòl urbanitzable adopti la forma d'una ecovila.

En sòl no urbanitzable s'admet la reconstrucció i rehabilitació de masies i cases rurals prèviament incloses en un catàleg per a l'ús d'habitatge (i d'altres usos). Per tant, tampoc hi ha cap impediment per fer una ecovila mitjançant la reconstrucció i rehabilitació de masies o de pobles abandonats.

En sòl no urbanitzable no s'admet la construcció de conjunts de noves edificacions per habitatge (per a això es planeja el sòl urbanitzable)

Quines són les característiques que hauria de complir una ecovila catalana per ser legal?

OPCIÓ 1.- Implantar-se en sòl urbanitzable, complint els requisits legals per al seu desenvolupament.

OPCIÓ 2.- En sòl no urbanitzable, partir de la reconstrucció o rehabilitació de masies i cases rurals o de pobles abandonats prèviament inclosos en un catàleg

Creus que es dona facilitats a la gent que vol viure en comunitat a Catalunya? Quines?

Desconec si es donen facilitats. Tampoc em consta que es posin impediments. Crec que és tant fàcil o tant difícil viure en comunitat com viure sol o en una estructura familiar tradicional.

Creus que les ecoviles (un model que deixa menys petjada ecològica que les societats modernes urbanes) són un benefici o un problema per a Catalunya?

Considero que en cap cas haurien d'esser un problema per a Catalunya.

Perquè creus que a altres parts d'Europa o Espanya les ecoviles han pogut desenvolupar-se més fàcilment?

Ho desconec. Potser s'han desenvolupat amb els mateixos requisits que són exigibles aquí a Catalunya, o potser els requeriments que s'estableixen en altres indrets per implantacions en Sòl No Urbanitzable són menors.

11. BIBLIOGRAFIA

11.1 MATERIAL TEXTUAL:

Kanawen. Anotació. (17/11/2014). [Article en línia] [Data de consulta 3/2/2015].
<<https://kanawen.wordpress.com/>>

Cooperativa Integral Catalana. (2015). Què és la CIC? [Article en línia]. [Data de consulta: 5/3/2015]. <<http://cooperativa.cat/que-es-la-cic-2/>>

Cala Fou (2015). Qui som [Article en línia]. [Data de consulta: 2/3/2015].
<<https://calafou.org/ca/content/qui-som>>

Vall de Can Masdeu (2015). Qui som [Article en línia]. [Data de consulta: 5/3/2015].
<<http://www.canmasdeu.net/quisom/>>

Urbaweb (2011). Classificació del sol. [Article en línia]. [Data de consulta: 15/4/2015].
<<http://www.urbaweb.com/planejament/regim-del-sol/classificacio-del-sol.html>>

Kanawen. Anotació. (17/11/2014). [Article en línia] [Data de consulta 3/2/2015].
<<https://kanawen.wordpress.com/>>

Escorihuela, Jose Luís. Ecoaldeas y Comunidades Sostenibles. (Pàg. 8). [Article en línia]. Selba. [Data de consulta: 22/03/2015].
<<http://www.selba.org/UlisesEscritos/EcoaldeasYComuSos.pdf>>

Carrasco, Olga. Pedagogia Waldorf.(18/12/14). [Article en línia]. [Data de consulta: 22/4/2015] <<http://lacasadelsllacs.com/pedagogia-waldorf/>>

GLOBAL ECOVILLAGE NETWORK EUROPE. What is an Ecovillage?. Definitions [apartat de la pàgina web de GEN Europe]. [Data de consulta: 3 de març de 2015]. <<http://gen-europe.org/ecovillages/about-ecovillages/index.htm>>

UNESCOCAT, Centre UNESCO de Catalunya (2010). “Les ecoviles”. Youth Edition of State of the World 2010: Transforming Cultures: From Consumerism to Sustainability in four languages (Pàg. 30).

Lodeiro, Toni. Consumir menos, vivir mejor. Ideas prácticas para un consumo más consciente. (Pàg. 134) Txalaparta. [Llibre en línia]. [Data de consulta: 16/03/2015]. <<http://ecocosas.com/wp-content/uploads/Biblioteca/general/consumir-menos-vivir-mejor.pdf>>

Cooperativa Integral Catalana. (2015). Què és la CIC? [Article en línia]. [Data de consulta: 5/3/2015]. <<http://cooperativa.cat/que-es-la-cic-2/>>

Prieto, Fernando; Alfonso, Carlos; Guadilla, Sara, i altres (2014). Sostenibilidad en España 2014. SOS 14 [informe en línia]. Asociación Observatorio de la Sostenibilidad. [Data de consulta: 23/3/2015]. <[http://www.ecohabitar.org/wp-content/uploads/2015/01/Informe SOS Observatorio Sostenibilidad 2014.pdf](http://www.ecohabitar.org/wp-content/uploads/2015/01/Informe_SOS_Observatorio_Sostenibilidad_2014.pdf)>

Creactivistas. (23 de juny de 2013). Ecoaldea Los Portales: de la comunidad internacional a la idealitzada. Estudio del caso des del currículum concebido y diseñado por GEESE (Global Ecovillage Educators for a Sustainable Earth) para diseño de ecoaldeas. [Article en línia]. [Data de consulta: 10/4/2015]. <<http://www.creativistas.com/2013/06/ecoaldea-los-portales-de-la-comunidad.html>>

Txalaparta. [Llibre en línia]. [Data de consulta: 16/03/2015]. <<http://ecocosas.com/wp-content/uploads/Biblioteca/general/consumir-menos-vivir-mejor.pdf>>

UNESCOCAT, Centre UNESCO de Catalunya (2010). “Les ecoviles”. Youth Edition of State of the World 2010: Transforming Cultures: From Consumerism to Sustainability in four languages (Pàg.7).

La Casa dels Llacs. Inici (2015). [Article en línia]. [Data de consulta: 4/2/2015]. <<http://lacasadelsslacs.com/>>

11.2 MATERIAL AUDIOVISUAL

BolotDuario. (30/11/2013). Vídeo-promocional de l'únic poble nudista de Catalunya; EL FONOLL. [vídeo en línia].

<https://www.youtube.com/watch?v=wHlhVut_g_I&oref=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DwHlhVut_g_I&has_verified=1>

Cal Cases. (9/5/2014). Les cooperatives d'habitatge, alternativa a la propietat i el lloguer...(TV3). [Article en línia]. [Data de consulta: 2/2/2015].

<<http://calcases.info/?p=184>>

Corporació Catalan de Mitjans Audiovisuals, SA; Retrats.(2015). Programa (Retrats). [Article en línia]. [Data de consulta:24/4/2015].

<<http://www.ccma.cat/tv3/retrats/programa/>>